

Petak, 19. novembar 2004. godine

Svedok Ole Lehtinen

Otvorena sednica

Optuženi su pristupili Sudu

Početak u 14.18 h.

Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju zaseda. Izvolite sedite.

SUDIJA PARKER: Najpre trebamo da se pozabavimo zahtevom koji je podnet juče na kraju zasedanja. Radi se o zahtevu Odbrane da joj se obelodani snimak intervjua koje je obavilo Tužilaštvo sa Agimom Murtezijem. Kako je navedeno, to se odnosi i na druge materijale, ali nije bila navedena konkretna osnova po kojoj bi ti drugi materijali trebalo da im se dostave, osim onog koji se odnosi na zapisnik sa intervjua. Tako da bi svi ti materijali trebalo da budu adekvatno razmatrani u kontekstu prvih argumenata.

Murtezi je prvobitno bio optužen zajedno sa tri ovde prisutna optužena. Posle njegovog hapšenja, obavljen je razgovor, i mi smo obavešteni da je Tužilaštvo na osnovu razgovora moglo da potvrdi da on nije bio u Lapušniku/Llapushnik u navedeno vreme u optužnici. Tužilaštvo je prihvatilo da je došlo do greške u identifikaciji Murtezija, i nisu preduzimane dalje mere protiv njega. U zahtevu Odbrana se poziva na *Pravilo 68* kao argument da Tužilaštvo obelodani sve materijale koji mogu da ukažu na nevinost optuženog ili mogu da budu olakšavajući ili bi mogli da utiču na kredibilitet dokaza Tužilaštva protiv optuženog. Zastupnik Tužilaštva je uverio Pretresno veće da nije bilo nikakvih odstupanja od *Pravila 68*. Praksa MKTJ potvrđuje da obaveza da se deluje u skladu sa *Pravilom 68* zavisi od dobre volje Tužilaštva. Pretresno veće neće intervenisati po tom pitanju osim ukoliko ne bude postojala osnova - da Tužilaštvo nije izvršilo svoje obaveze. S tim u vezi, mi ćemo samo uputiti kao primer na odluke u *Predmetu Brđanin*, u *Predmetu Delalić* i na odluku Žalbenog veća u *Predmetu Blaškić*. Ni u jednom navedenom predmetu nije se dozvolilo da Odbrana vidi te materijale kako bi sama došla do zaključka da je sve u skladu sa *Pravilom 68*. Pitanja identifikacije biće veoma aktuelna na ovom suđenju u vezi sva tri optužena. Međutim, greška u identifikaciji Murtezija očigledno nema bilo kakve veze sa identifikacijom drugih optuženih ili da se to na neki drugi način odnosi na njihov predmet. Naravno da je moguće da postoji neka povezanost, ali pred Pretresnim većem se ne nalazi ništa što bi ukazivalo na tako nešto. Okolnosti Pretresnom veću ne sugerišu, kao što se to tvrdi, da je celokupni postupak sprovođenja istrage kompromitovan zbog greške prilikom identifikacije. Pretresno veće zato smatra da ne postoji osnova zbog koje mi ne bi trebali da prihvatimo argumente zastupnika Tužilaštva koji su ovde izneti. Pitanje poput ovog trebalo je da se razreši u pretpretresnoj fazi predmeta, a jedino opravdanje zašto se ono pokreće u ovoj fazi suđenja jeste druga osnova na kojoj počiva ovaj podnesak, a to je intervjua sa Murtezijem koji je obavilo Tužilaštvo a koje je pomenuto u uvodnoj reči zastupnika Tužilaštva. Navodi se da je tim pominjanjem intervjua sa Murtezijem postao sastavni deo Predmeta Tužilaštva i da zbog toga on treba da bude obelodanjen. Tu se više radi o *Pravilu 66* nego o *Pravilu 68*. Međutim, u uvodnoj reči nije rečeno ništa više od toga zašto se sadašnji postupak vodi samo protiv trojice optuženih, a ne protiv četvorice, kao što je to bilo u prvobitnoj optužnici. Tužilaštvo nije predložilo da se pozove Murtezi, i ništa u uvodnoj reči Tužilaštva nije na to ukazivalo. Stav je Pretresnog veća da pominjanje u uvodnoj reči nije dovoljan osnov za nalog o obelodanjivanju u ovoj fazi. Takođe je u odgovoru pomenuto da bi Odbrana možda želela da pozove Murtezija kao svedoka. Ni ova

mogućnost nije dovoljan osnov da se odredi obelodanjivanje. Prema tome, podnesak je odbačen.

A sada gospodine Whiting ili gospodine Cayley, nisam siguran ko će od vas dvojice da ispituje svedoka koji je pod zaštitnim merama. Vi ste rekli da ćete preko noći razmotriti neka pitanja koja ste uzeli u razmatranje. Da li možete to sada da iznesete?

TUŽILAC WHITING: Da, časni Sude. Mislim da je pravac koji zastupa časni Sud sasvim razuman i da je to pravac koji ćemo i mi da sledimo. Naravno da moja namera nije bila samo da se zaštiti ime svedoka, već da se zaštiti ime s obzirom na informacije koje će se naknadno dobiti. Međutim, nakon daljeg pažljivog razmatranja, informacije se neće tu ograničiti samo na tog svedoka. Zbog toga ne mislim da je u ovom slučaju... u ovom trenutku nema nikakvih problema da se njegovo ime obelodani i neznam da li Sud želi da izda nalog da se taj deo transkripta obelodani javnosti. Ili ako možda više želite da mi ponovimo to pitanje na otvorenoj sednici danas?

SUDIJA PARKER: Moja prva briga se odnosi na nešto drugo, a tiče se vašeg zahteva Pretresnom veću za donošenje zaštitnih mera koji uključuje i tog svedoka, ako se dobro sećam, kao i ostale. Pitanje koje iz toga sledi jeste da li taj svedok treba da ima drugačiji tretman u odnosu na ostale svedoke, jer mislim da je u vašem podnesku traženo neobelodanjivanje svih zaštićenih svedoka ni u jednoj fazi suđenja. Da li ste o tome razmislili?

TUŽILAC WHITING: Ne, iskreno ne. Na taj način nisam to razmatrao.

SUDIJA PARKER: Ja ne želim sada da vas držim....

TUŽILAC WHITING: Možda ako nam date malo više vremena da o tome razgovaramo i razmotrimo to pitanje, ako je to u redu?

SUDIJA PARKER: Mislim da bi tako trebalo da uradite. Ja znam da ne postoji hitnost donošenja naloga po tom pitanju, ali postoji na mom stolu gorući nacrt odluke koje bih želeo da se rešim.

TUŽILAC WHITING: Shvatam časni Sude. Pokušaćemo da vam se po tom pitanju obratimo na sledećoj sednici.

SUDIJA PARKER: Hvala vam. Mislim da nas to sada dovodi do nastavka svedočenja prisutnog svedoka.

(svedok ulazi u Sud)

Svedok Ole Lehtinen

SUDIJA PARKER: Dobar dan gospodine Lehtinen. Mogu li da vas podsetim da je zakletva koju ste dali još uvek na snazi.

SVEDOK LEHTINEN: Da, časni Sude.

SUDIJA PARKER: Molim vas da sednete. Da, gospodine Whiting?

TUŽILAC WHITING: Hvala vam, časni Sude.

GLAVNO ISPITIVANJE :TUŽILAC WHITING – NASTAVAK

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Lehtinen, ako mogu da vas sada zamolim da nađete drugi registrator dokaznih predmeta, što se nalazi u tabulatoru od broja 21 do broja 32, i molim vas da okrenete stranu na kojoj smo stali u tabulatoru broj 25. Još preciznije, ako možete da nađete dokument koji se nalazi pod brojem 6221. To su posledne četiri brojke.

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Ovo je način na koji se proveravaju podaci podnosioca molbe. Ako možete molim vas da okrenete sledeću stranicu broj 6222 i da pročitate to što se nalazi na ekranu, ono što je podvučeno.

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Da. Tu piše: "Član OVK", onda je provereno - "Da." - od 1996. godine do 1999. godine.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Molim vas da sada okrenete stranicu broj 6223 istog dokumenta. Ovo je obrazac za usmeno ispitivanje koji je datiran na 29. oktobar 1999. godine. Molim vas da pogledate treću stranicu tog dokumenta koja nosi broj 6235.

TUŽILAC WHITING: A ja ću zamoliti gospodina Yuonisa da ako može uveća gornji deo dokumenta i to najbolje što može, jer je u pitanju teško čitljiv rukopis.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li možete molim vas da pročitate ono što piše ispod naslova "Poslovna motivacija".

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Da. "Poslovna motivacija: Srednja škola završena. Građevinarstvo". Onda piše nešto što ne mogu da pročitam. "Jugoslovenska vojska 1988. godine do 1989. godine. Vojnik, šest meseci. Uhapšen zbog političkih razloga. Deo represije jugoslovenskih vlasti. Optužen zbog stvaranja sukoba. 15 dana zatvora. Normalan vojnik. Završio je jednu godinu vojne službe plus 15 dana zatvorske kazne. 1989. godine radio u kući seoske poslove. 1992. godine odlazi u Albaniju kako bi izbegao represiju. Prvi put ostaje kod čklanova porodice 15 dana. Drugi put – 15 dana. Oženjen, dvoje dece. Izdržava ga otac od 1992. godine. Nemačka od 1996. godine do 1998. godine, izbeglica. Radio je na crno. Vratio se u martu mesecu 1998. godine. Priključio se OVK. Komandant (zamenik) *Brigade Pashtrik* (121)". Ovo ne mogu da pročitam, a onda piše: "Prizren/Prizren. Decembar 1998. godine komandant Vojne policije u području Nerodimlju/Nerodime. Borio se protiv Srba u mnogim bitkama: Peć/Pejë..." mislim da je verovatno Priština/Prishtinë "...Lapušnik/Llapushnik, Crnojlevo/Carralevë, Prizren/Prizren, u tim oblastima". On tvrdi da je pomagao članovima OVK da postanu policajci. Sarađivao sa KFOR-om UN i obaveštavao ih o kriminalnim aktivnostima. Želi da se priključi Kosovskim Policijskim Snagama kako bi sprečio kriminal i ostale loše stvari. Želi da radi protiv kriminala i to uključujući i istraživanja o trgovini narkoticima. Želi da ima karijeru kao kriminalistički istražitelj."

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li možete molim vas da nam pročitate šta piše na toj stranici nakon reči "Društvene aktivnosti", ono što je podvučeno.

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: "Društvene aktivnosti: Vežba karate".

TUŽILAC WHITING – PITANJE: I poslednje na stranici što je označeno?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: "Prihvatanje pravila: On bi striktno i podjednako prema svima primenjivao zakon. Možda bi ponekad malo zaobišao pravo u određenim situacijama".

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Ako možete sada pogledate stranicu broj 6276. Ovo je jedan izveštaj gospodina Musliua tokom programa obuke u vreme njegove službe u periodu od 3. do 7. septembra 2001. godine. Zamoliću vas da okrenete drugu stranicu tog dokumenta pod brojem 6277 i molim vas da pročitate ono što je na ekranu podvučeno.

ADVOKAT TOPOLSKI: Časni Sude izvinite, ali pre nego što svedok odgovori, moj klijent je rekao da ne razume prevod od samog početka ovog popodnevno zasjedanja. Ne razumem šta je mislio pod tim, da li ne može dobro da čuje ili su reči koje čuje nerazumljive. Molio bih od vas neka uputstva po tom pitanju. Izvinjavam se zbog prekida.

SUDIJA PARKER: Naprotiv, to je veoma važno i to mora da se reši.

ADVOKAT TOPOLSKI: Da. Problemi čini mi se odnose se na albanski prevod kada prevodi gospodin. To je poruka koju sam dobio.

prevodioci: Pokušaćemo da zamenimo mesta.

SUDIJA PARKER: To je samo izgleda problem za vašeg klijenta?

ADVOKAT TOPOLSKI: To je jedini komentar koji smo dobili. Ako želite časni Sude, možda možemo da nastavimo i da vidimo da li će gospodin Musliu ili neko drugi i dalje da imaju poteškoće.

SUDIJA PARKER: Da, hvala vam.

ADVOKAT TOPOLSKI: Žao mi je. Ja nisam mogao da budem konkretniji jer je to sve što su mi rekli.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Zamoliću vas da pročitate ono što je na ekranu podvučeno na stranici pod brojem 6277.

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Da. "Komentari oficira koji je vodio obuku: Musliu je veoma motivisan i pun entuzijazma u vezi čitave trening službe. Njegovo učestvovanje na svim časovima je pomoglo stvaranju pozitivne klime u kojoj se učilo. Musliu je u odličnoj fizičkoj formi i glavni je uzor drugim pripadnicima KPS. Ima prave osobine vođe i koristiće KPS-u u nadzornom svojstvu. Musliu bi trebao odmah da bude izabran za narednika. Sve drugo bi bilo samo trošenje njegovog talenta i mogućnosti."

TUŽILAC WHITING: Časni Sude, molim da se ovom dokumentu dodeli broj.

sekretar: To će biti dokazni predmet Tužilaštva broj P31.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Vraćićemo se sada...

SUDIJA PARKER: (Mikrofon nije uključen)

prevodioci: Molimo vas da uključite mikrofon.

TUŽILAC WHITING: Jeste, časni Sude.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Lehtinen, da li je sa gospodinom Musliuom bio vođen razgovor u vezi sa ovom istragom?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Da, to je tačno.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Kog datuma?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Razgovor sa gospodinom Musliuom vođen je 21. maja 2001. godine.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: A da li je to bilo pre uključenja u istragu MKTJ?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Da, to je tačno.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Ko je vodio intervju?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Intervju je vodio istražitelj iz takozvane CJKI u okviru UNMIK policije u Prištini/Prishtinë.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Možete li molim vas sada da kažete Sudu šta znači CJKI?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: To je skraćenica od Centralne jedinice za kriminalističku istragu.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Ona je deo UNMIK-a, koji je civilna uprava na Kosovu/Kosovë?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: To je tačno.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li ste imali priliku da razgovarate sa gospodinom Berkolinom koji je vodio taj intervju?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Da, jesam.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li je on potvrdio da je to snimljeni intervju koji se nalazi na stranama od broja 03231634 do broja 1635?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Da, on je to potvrdio.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Sada vas molim da pročitate deo koji je označen na ekranu.

TUŽILAC WHITING: A gospodina Yuonisa molim da to uveća.

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: "Marta meseca 1998. godine vratio sam se iz Nemačke, gde sam bio kao izbeglica. Istog meseca sam postao vojnik OVK u dolini Drenice/Dreničë. Bio sam vojnik oko šest nedelja, a onda sam postao vođa u području Lapušnika/Llapushnik. U mom timu sam u početku imao 11 vojnika, a najviše 15 do 16 članova. U avgustu mesecu 1998. godine postao sam zamenik komandanta 121 brigade OVK u borbenom području Nerodimlja/Nerodime. U borbenu oblast Nerodimlja/Nerodime spadaju opštine: Lipljan/Lipjan, Štimlje/Shtime, Uroševac/Ferizaj i Kačanik/Kaçanik. Onda sam u decembru 1998. godine postao komandant Vojne policije

OVK u području Nerodimlja/Nerodime. Na tom sam položaju bio sve do dolaska KFOR-a na Kosovo/Kosovë u junu 1999. godine."

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Na osnovu zapisnika sa razgovora, da li je gospodin Musliu pitan o brojnim kidnapovanim osobama?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: To je tačno.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Ako samo možete da pročitate imena osoba o kojima je on pitan?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: To su: Ademi Agim, Vesiqi Rahim, Xhemshiti Lufti, Berbatovci Ismail, Hoxha Hasan.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: I na sledećoj strani?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: To su: Ahmeti Vesel, Bajrami Imri, Zymeri Shyqyri, Rexhaj Hetem.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li može da se kaže da on nije ništa znao o ovim osobama i njihovom nestanku?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: To je tačno.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Što se tiče ove poslednje navedene osobe gospodina Hetema Rexhaja, on je za njega dao i neke dodatne informacije. Šta vam je rekao?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Pročitaću ponovo sa ekrana. On je rekao: "Ja sam ovu osobu poznao pre rata, ali ne znam ništa o njegovom nestanku."

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Kasnije mu je postavljeno nekoliko pitanja vezano za Lapušnik/Llapushnik. Možete li da pročitate dva pitanja i odgovora koja se nalaze u ovom zapisniku sa razgovora?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Da. Prvo pitanje je: "Tokom leta 1998. godine vi ste bili vođa tima u području Lapušnik/Llapushnik. Da li znate bilo šta o kući/imanju koje je bilo korišćeno kao zatvor u tom području?" A odgovor je: "Borbeno područje Lapušnik/Llapushnik je bilo podeljeno u tri do četiri dela. Ja sam bio u jednom od njih i u mom delu borbenog područja nije bilo zatvora i nisam čuo ni za jedan zatvor." Drugo pitanje: "Zatvor u Lapušniku/Llapushnik imao je komandanta Haradina Balau sa nadimkom Shala. Drugi vojnik u tom zatvoru je bio Agim Murtezi zvani Murizzi. Svedok je takođe izjavio da ste vi posećivali taj zatvor svaka tri do četiri dana?" Odgovor je: "Imao sam dvojicu u mom timu sa nadimkom Shala. Ja ne znam da li se i jedan od njih dvojice zvao Haradin Bala. Za Agima Murtezija zvanog Murizzi ja nikada nisam čuo. Nikada nisam posetio nijedan zatvor u području Lapušnika/Llapushnik".

TUŽILAC WHITING: Časni Sude, da li ovom dokaznom predmetu može da se dodeli broj, molim vas?

sekretar: To će biti dokazni predmet Tužilaštva broj P32.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da pređemo sada na tabulator broj 27, od broja 03231639 do broja 1641. Da li je sa gospodinom Musliuom vođen razgovor istog tog dana u vezi sa drugom istragom?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: To je tačno.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li je ovo zapisnik sa tog razgovora?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Izgleda da jeste. Ja nisam razgovarao sa ovim istražiteljem.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: U vezi sa tim razgovorom kao i sa prethodnim razgovorom, recite mi da li albanska verzija zapisnika sadrži potpis gospodina Musliua?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Da, to je tačno.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Kako znate da se radi o njegovom potpisu?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Ja sam uporedio potpis ove izjave sa potpisom u dokumentima gospodina Musliua i čini mi se da se radi o istom potpisu.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: U vezi sa drugim intervjuom tog istog dana, zamoliću vas da pročitate obeleženi deo na prvoj strani.

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: "Pre marta meseca 1998. godine bio sam izbeglica u Nemačkoj. U martu mesecu 1998. godine vratio sam se na Kosovo/Kosovë i bio sam vojnik OVK samo četiri do šest nedelja. Zatim sam postavljen za vođu tima OVK borbene grupe otprilike tri do tri i po meseca u području Lapušnika/Llapushnik - do leta 1998. godine. Onda sam postao zamenik komandanta 121. brigade OVK. Posle toga sam prešao u Vojnu policiju OVK, mislim u decembru mesecu 1998. godine."

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Zamoliću vas da okrenete sledeću stranicu i da sa nje pročitate ovo što je obeleženo.

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: "Moguće je da su neke osobe, pripadnici OVK bili uhapšeni tokom rata zbog saradnje sa Srbima. Ali ti ljudi nisu bili hapšeni kao pravi zatvorenici, bar koliko ja znam. Ja bih rekao da su bili zadržani. Mi nismo u OVK imali zatvore i pritvorske centre. Ja o tome ništa ne znam. U to vreme mi smo čak imali dobre kontakte sa ljudima koji su radili za OEBS. Ti ljudi su ponekad dolazili da se pobrinu za ove uhapšene/zadržane ljude. Tokom rata ja nisam imao nikakve kontakte sa uhapšenim ljudima i nisam o tome izdavao nikakva naređenja. U prvom delu rata moj zadatak je bio da se borim protiv neprijatelja na liniji fronta. A kao vođa Vojne policije u području Nerodimlje/Nerodime, takođe nisam ništa imao sa uhapšenim ljudima. U mom području nije postojao ni zatvor ni bilo šta slično. Mogu da vam kažem da ja zaista ništa ne znam o nestalim osobama. Možda su te nestale osobe ranije saradivale sa Srbima, ja to ne znam. Mi svi takođe znamo šta je krvna osveta. To takođe može da bude razlog da ljudi prozivaju mene i da govore laži o meni. Ja nisam izdavao nikakva naređenja da se neko kidnapuje ili ubije. Neko zloupotrebljava moje ime i govori laži o meni. Mnogo ljudi i ne zna moje pravo ime, često znaju samo moj nadimak. Mnogo ljudi na Kosovu/Kosovë zna za moj nadimak. To je sigurno."

TUŽILAC WHITING: Časni Sude, molim da se dodeli broj ovom dokaznom predmetu.

sekretar: To će biti dokazni predmet Tužilaštva broj P33.

TUŽILAC WHITING: Časni Sude, takođe sam primetio na svom ekranu da ako se dokumenti postave u kompjuterske dokaze umesto u video dokaze da se onda vide mnogo jasnije. Ne znam da li je to i drugima problem?

SUDIJA PARKER: Hvala vam puno zbog toga.

TUŽILAC WHITING: Vraćamo se sada na video snimak koji nosi oznaku V0004095 i odgovarajući transkript koji se nalazi u tabulatoru broj 28. Časni Sude, molim da se dodeli ovom video snimku broj i da se onda transkriptu tog snimka dodeli poseban broj .

SUDIJA PARKER: U redu.

sekretar: Gospodine Whiting, video snimak će biti dokazni predmet Tužilaštva broj P34, a transkript će imati oznaku P34.1.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Hvala. Gospodine Lehtinen, recite nam kako je ovaj dokument dobijen?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Dobili smo informaciju da ovaj dokumentarni zapis postoji u televiziji *RTK*, u jednoj televizijskoj stanici na Kosovu/Kosovë. Poslali smo im zahtev i onda smo dobili jedan primerak iz te televizijske stanice.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: U kom vremenu je on nastao?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Po sadržaju video snimka čini se da je napravljen posle rata.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: O čemu on govori?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Govori o formiranju OVK u području Klečke/Klečkë i na planini Beriša/Berishë. U fokusu je jedna osoba, mučenik Sadik Shala i njegovo iskustvo sa OVK.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: A koji vremenski period taj dokumentarac pokriva?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Uglavnom proleće i početak leta 1998. godine.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: A kada je ubijen Sadik Shala?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: On je ubijen oko 20. jula 1998. godine.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Ko su ljudi koji se pojavljuju i koji se spominju na video snimku?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: To su razgovori sa pripadnicima OVK. Na primer sa gospodinom Fatmirom Limajem, Haxhi Shalom, gospodinom Shukri Bujom kao i sa članovima porodice mučenika Sadika Shalae.

TUŽILAC WHITING: Časni Sude, sada ću vam pokazati jedan niz snimaka, a svaki od njih će predstaviti gospodin Lehtinen. Transkript će biti prikazan uporedo sa slikom. Prvi snimak ide od strane broj 1 do strane broj 3 transkripta.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Lehtinen, molim vas da nam opišete o čemu se radi na ovom snimku?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Da. Na ovom snimku se opisuje kako je došlo do formiranja OVK na prostoru planine Beriša/Berishë, a Fatmir Limaj opisuje značaj tog područja kao centralnog dela, jer je on bio veoma važan i za veze i za transport u tom području. Onda se opisuje kako je on stigao u to područje zajedno sa Haxhi Shalom i Ismetom Jasharijem, a onda Shukri Buja opisuje dolazak u Klečku/Klečkë.

TUŽILAC WHITING: Molim vas da sada vidimo taj video snimak.

(video snimak)

(kraj video snimka)

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Sledeći video snimak se pojavljuje na četvrtoj strani transkripta. Da li možete ukratko da ga najavite molim vas?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Sledeći video snimak opisuje Sadika Shalu i njegovo učešće u 121. Brigadi u Operativnoj zoni Paštrik/Pashtrik kao i njegovo učešće u osnivanju jedinice *Çeliku*.

TUŽILAC WHITING: Molim vas da sada pogledamo video snimak.

(video snimak)

(kraj video snimka)

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Sledeći video snimak se pojavljuje na šestoj strani transkripta. O čemu ovaj zapis govori molim vas?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Na ovom snimku gospodin Fatmir Limaj opisuje da je Sadik Shala bio jedan od prvih ljudi koji su uneti u knjige o 121. brigadi, i takođe opisuje događaje u martu mesecu 1998. godine, kada su vojnici OVK ušli u Štimlje/Shtime u uniformama.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Možete li da nam opet kažete pre nego što vidimo snimak - kog datuma je umro Sadik Shala?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Postoje dve verzije. Mislim da je to bilo 19. jula 1998. godine, a na ovom snimku se kaže da je poginuo 21. jula 1998. godine.

TUŽILAC WHITING: Molim vas da sada vidimo sledeći video snimak.

(video snimak)

(kraj video snimka)

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Sledeći video snimak je na sedmoj strani. Da li možete da najavite sledeći snimak molim vas?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Da. Ovaj snimak opisuje borbe u Lapušniku/Llapushnik 9. maja i ponovo učešće Sadika Shalae. Član njegove porodice Skender Shala opisuje kako je došao na Kosovo/Kosovë tog dana i kako je otišao u Lapušnik/Llapushnik zajedno sa komandantom zvanim Kumanova koji je tada ranjen. I ugledali su jedno oklopno vozilo koje je uništila jedinica *Çeliku*.

TUŽILAC WHITING: Molim vas da sada vidimo sledeći video snimak.

(video snimak)

(kraj video snimka)

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Sledeći video snimak počinje na sredini devete strane transkripta. Možete li da nam kažete o čemu govori taj snimak, molim vas?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Da. Na ovom video snimku se opisuje da je porodična kuća porodice Shala bila u to vreme Glavni štab OVK i kako se u junu 1998. godine gospodin Jakup Krasniqi prvi put pojavio kao glasnogovornik OVK. Fatmir Limaj opisuje da je u to vreme OVK imala organizovanu strukturu.

TUŽILAC WHITING: Molim vas da sada vidimo sledeći video snimak.

(video snimak)

TUŽILAC WHITING: Molim vas da zastanemo na trenutak.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Lehtinen, da li prepoznajete nekoga na ovoj fotografiji?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Da, prepoznajem.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Možete li da nam kažete ko su ti ljudi... ili izvinjavam se, ljudi koje ste prepoznali?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Osoba u sredini je gospodin Jakup Krasniqi, a osoba sa desne strane je Fatmir Limaj, dok za osobu sa leve strane nisam siguran.

TUŽILAC WHITING: Molim vas da nastavimo sa snimkom.

(video snimak)

(kraj video snimka)

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Sledeći video snimak je na 10. strani transkripta i počinje na kraju strane. Da li možete da najavite sledeći snimak molim vas?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Ovo je gospodin Shukri Buja koji govori o borbama u Crnoljevu/Carralevë i opisuje kako nisu imali dovoljno vojnika i kako su dolazili vojnici iz drugih jedinica da im pomognu.

TUŽILAC WHITING: Molim vas da sada vidimo sledeći video snimak.

(video snimak)

(kraj video snimka)

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Sledeći video snimak je na 11. strani, na prvoj polovini. Da li možete da nam kažete šta je sledeći snimak molim vas?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Da. Prvo se prikazuje život u Mališevu/Malishevë tokom juna i jula 1998. godine. Prikazuje se život civila i kakav je život bio u vreme borbi. Zatim se prikazuje u isto vreme ceremonija zakletve na padinama Klečke/Kleçkë, a tu se radi o ljudima iz 121. brigade. A ceremonija zakletve je na snimku datirana - jun 1998. godine.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: A ko vodi ovu ceremoniju zakletve?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: To je gospodin Fatmir Limaj.

TUŽILAC WHITING: Molim vas da vidimo sledeći video snimak.

(video snimak)

(kraj video snimka)

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Sledeći video snimak je na 11. strani, na drugoj polovini. Da li možete da kažete Sudu o čemu govori sledeći snimak molim vas?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Govori o borbama u gradu Orahovcu/Rahovec koje su počele 17. jula 1998. godine i opisuju se borci jedinice *Çeliku* i 121. brigade kao i učešće Sadika Shale u borbama.

TUŽILAC WHITING: Molim vas da vidimo sledeći video snimak.

(video snimak)

(kraj video snimka)

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Lehtinen, molim vas da objasnite Sudu gde se Orahovac/Rahovec nalazi?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Da. Orahovac/Rahovec je grad zapadno od Mališeva/Malishevë. Da li da to pokažem na karti?

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Ako možete da stavite na grafoskop kartu broj 5 molim vas.

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Kažete kartu broj 5?

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Mislim da to nije na karti broj 6.

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: To je tačno.

TUŽILAC WHITING: Ako možemo sada da se prebacimo na grafoskop. A sada mislim da trebamo da pređemo na video dokaze kako bismo to videli.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li molim vas možete da zaokružite Orahovac/Rahovec na karti?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: *(svedok prihvata)*

TUŽILAC WHITING: Hvala vam. Ako možemo sada opet da se vratimo na grafoskop? Sledeći video snimak počinje na strani broj 12.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li možete da kažete Sudu o čemu govori sledeći snimak molim vas?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Ovo je čovek koji se zove Habib Morina i ponovo se govori o borbama u Orahovcu/Rahovec. Na ovom snimku kada govori o Fatmiru Limaju, zove ga po pseudonimu *Daja*, što znači *ujak*.

TUŽILAC WHITING: Molim vas da vidimo sledeći video snimak.

(video snimak)

(kraj video snimka)

TUŽILAC WHITING – PITANJE: I na kraju poslednji video snimak ovog dokumentarca je na strani... počinje na strani broj 14. Da li možete da najavite ovaj snimak?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Da. Ponovo, ovde se radi o nastavku... onoga što se dogodilo u Orahovcu/Rahovec i o smrti Sadika Shalae i o tome kako je komandant Limaj naredio vojnicima da ga sahrane tokom noći na prizrenskom groblju. Fatmir Limaj takođe tu govori i o drugim gubicima 121. brigade tokom borbe.

TUŽILAC WHITING: Molim vas da vidimo sledeći video snimak.

(video snimak)

TUŽILAC WHITING: Izgleda da postoji problem sa snimkom.

SUDIJA PARKER: Nisam shvatio o kakvom se problemu radi. Da li on još uvek postoji?

TUŽILAC WHITING: Pa... u redu je.

SUDIJA PARKER: Dobijam obaveštenje da je problem rešen.

TUŽILAC WHITING: Ako možemo da nastavimo sa snimkom.

(video snimak)

SUDIJA PARKER: Rečeno mi je da ponekad dobijamo engleski prevod sa albanskog kanala. Hvala.

TUŽILAC WHITING: Molim vas da nastavimo sa snimkom.

SUDIJA PARKER: Nastavite molim vas.

(video snimak)

(kraj video snimka)

TUŽILAC WHITING: Da pređemo sada na dokument u tabulatoru broj 29. I Tužilaštvo će... ovo je još jedan video snimak koji nosi oznaku V0004733 i ima odgovarajući transkript. I opet bih časnici Sude zamolio da se dodele oba broja.

sekretar: Video snimak će biti dokazni predmet... dokazni predmet Tužilaštva broj P35, a prateći transkript će imati oznaku P35.1.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Lehtinen, kada je ovaj dokumentarni film napravljen?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Ovaj dokumentarni film o Fatmiru Limaju čini se da je napravljen posle njegovog hapšenja od strane MKTJ.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Kako ste do njega došli?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Nisam baš siguran. On je bio prikazan na lokalnoj televiziji na Kosovu/Kosovë posle hapšenja gospodina Limaja.

TUŽILAC WHITING: Prikazaću dva snimka iz ovog filma. Prvi snimak počinje na prvoj strani a traje i na drugoj strani transkripta.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Molim vas da najavite ovaj snimak?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Da. U prvom snimku se Fatmir Limaj opisuje kao ličnost i kao komandant 121. brigade i kao član Glavnog štaba OVK. Onda se prikazuje snimak iste one ceremonije zakletve koju smo ranije videli, a zatim i snimak sa sastanka vojnika OVK i predstavnika, diplomata SAD i Evrope u mestu koje se zove Dragobilje/Dragobil.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: U prethodnom dokumentarnom snimku kada je prikazana ceremonija zakletve, stajao je na ekranu datum jun 1998. godine. Kada je ceremonija zakletve bila prikazana na ovom video snimku, da li se taj datum pojavio na ekranu?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Nema datuma na ovom snimku.

TUŽILAC WHITING: Molim vas da pogledamo snimak.

(video snimak)

Spiker: Fatmir Limaj poznat kao komandant Çeliku je jedan od glavnih figura u OVK koji je predvodio oružani otpor naroda Kosova/Kosovë protiv militarističkog režima u Beogradu. On je rođen 4. februara 1971. godine u mestu Banja/Banjë u blizini opštine Mališevo/Malishevë. On je diplomirani pravnik, a postdiplomske studije iz međunarodnih odnosa završio je na Pravnom fakultetu Prištinskog univerziteta. Tokom rata za oslobođenje Kosova/Kosovë od Srpskih okupacionih snaga, Fatmir Limaj je bio komandant 121. brigade i član Glavnog štaba OVK. Pogledajmo sada dokumentarni film koji prikazuje istovremeno Fatmira Limaja i kao borca za slobodu i kao borca za mir:

Fatmir Limaj: Kao pripadnik Oslobodilačke Vojske Kosova...

Vojnici: Kao pripadnik Oslobodilačke Vojske Kosova...

Fatmir Limaj: Zaklinjem se da ću verno služiti vojsku...

Vojnici: Zaklinjem se da ću verno služiti vojsku...

Fatmir Limaj: biti predan borac za slobodu...

Vojnici: biti predan borac za slobodu...

Fatmir Limaj: na oprezu...

Vojnici: na oprezu...

Fatmir Limaj: hrabar i disciplinovan...

Vojnici: hrabar i disciplinovan...

Fatmir Limaj: spreman da u svakom trenutku...

Vojnici: spreman da u svakom trenutku...

Fatmir Limaj: ne štedeći ni sopstveni život...

Vojnici: ne štedeći ni sopstveni život...

Fatmir Limaj: se borim...

Vojnici: se borim...

Fatmir Limaj: za odbranu svetih interesa domovine.

Vojnici: za odbranu svetih interesa domovine.

Spiker: Ovako je Fatmir Limaj opisao odluku OVK da ima svoju bazu u planini Beriša/Berishë, a to je u Klečki/Kleçkë i Divljaku/Divjakë:

Fatmir Limaj: S obzirom na teren i mesno stanovništvo, Štab OVK je odlučio da Klečka/Kleçkë postaje njena važna baza. Naš narodni pokret... to je dobro poznato... ove planine su čuvane u prošlosti, i nacionalni pokreti za oslobođenje Kosova/Kosovë su ljude slali u ovaj kraj iz raznih delova zemlje jer bi tu nalazili zaštitu i snažnu podršku lokalnog stanovništva. Takođe i tokom osamdesetih godina, ove planine su bile na jedan ili drugi način snažno uporište za ilegalnu aktivnost većine onih koji su danas ubijeni. Na primer, planina Beriša/Berishë je bila dom Afrim Zhitia i Fadila Vartae i ostalih. Ukratko, postoji kontinuitet ovih planina koje su uvek pružale utočište onima koji su preduzimali akcije za oslobođenje Kosova/Kosovë. I svakako da smo ovde bili sigurni da će nam stanovništvo pomoći, i u praksi nije bio nikakav problem za OVK da se ovde organizuje i da stvori jednu od najsnažnijih baza.

Spiker: Fatmir Limaj je uvek bio sa političkim predstavnicima OVK na razgovorima koji su vođeni sa predstavnicima SAD i evropskim diplomatama. Posebno se moraju istaći sastanci koji su se vodili u Dragobilju/Dragobil blizu Mališeva/Malishevë.

TUŽILAC WHITING: Molim vas da zaustavimo ovde snimak.

(kraj video snimka)

TUŽILAC WHITING – PITANJE: U ovom delu se na snimku pojavljuje jedan datum. Da li vi znate... to je na albanskom jeziku, ali da li znate koji je to datum?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Da. To je 6. novembar 1998. godine.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: A ko je osoba koju vidite sada na ekranu?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: To je gospodin Hashim Taçi.

TUŽILAC WHITING: Hvala. Nastavite sa snimkom.

(video snimak)

(kraj video snimka)

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Drugi snimak... na žalost njegov transkript nema numerisane stranice. To je osma stranica po redu, i na vrhu te stranice piše: "FL: Kada je Međunarodna zajednica..." Možete li da najavite ukratko molim vas ovaj snimak. Sud je to već video. Možete li?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Ovde Fatmir Limaj govori vojnicima u maju 1999. godine o njegovoj fanatičnosti kada su u pitanju red i disciplina.

TUŽILAC WHITING: Molim vas da pogledamo snimak.

(video snimak)

Fatmir Limaj: Vi znate da su u svim vojskama sveta, pa i u našoj Oslobodilačkoj vojsci red i disciplina osnovni uslov za postizanje uspeha. Samo da vas ukratko obavestim da sam ja fanatik kada su u pitanju red i disciplina i neću da dozvolim da ijedan vojnik ili oficir prekrši red i disciplinu u OVK. Samopožrtvovanje, borba i moral su uslov za uspeh

OVK boraca za slobodu. Ja sam uveren da će se u krvi naših sinova, krvi naših najmlađih, najposvećenijih i najboljih sinova postići uspeh. Niko drugi nam to neće dati. To je bila borba OVK koja je dovela albanski narod na međunarodnu poziciju u kojoj se sada nalazi.

(kraj video snimka)

TUŽILAC WHITING: Hvala. A sada da pogledamo sledeći dokument u tabulatoru broj 30. I ovde je ponovo reč o dokumentarnom filmu koji nosi oznaku V0002527. Ponovo ću da zatražim da se video snimku i pratećem transkriptu dodele evidencioni brojevi.

sekretar: Video snimak će biti dokazni predmet Tužilaštva broj P36, a prateći transkript će imati oznaku P36.1.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Lehtinen, o čemu se radi u ovom dokumentarnom filmu ili u ovom video zapisu?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Ovo je TV intervju koji je dao gospodin Fatmir Limaj televiziji iz Velike Britanije *Channel 4 News*.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: A da li znate kada je taj intervju napravljen?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Nisam siguran. Jasno je da je posle rata, a traka sa intervjuom nosi datum 18. avgust 2000. godine.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Prvi snimak koji ćemo da prikazemo je na strani broj 1 transkripta. Molim vas da najavite Sudu ovaj snimak?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Da. Gospodina Limaja pitaju zbog čega su Kosovari započeli oružani otpor, a gospodin Limaj objašnjava da je to zbog neuspele politike gospodina Ibrahima Rugove, i da su oni tada smatrali da je oružana pobuna jedini način da se dođe do nekog rešenja za Albance na Kosovu/Kosovë.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Ko je gospodin Rugova?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Ibrahim Rugova je vođa DSK, Demokratskog Saveza Kosova.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li je on na tom položaju bio i tokom rata?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WHITING: Molim vas da pogledamo snimak.

(video snimak)

Novinar: *Zašto su Kosovari započeli oružani ustanak?*

Fatmir Limaj: *Kosovari su započeli oružani ustanak onda kada su izgubili svaku nadu da će se ostvariti naši nacionalni ciljevi. Konkretno, takozvani miroljubivi pacifistički put pod vođstvom Rugove nije uspeo i Albanci su se na kraju uverili da će svoje nacionalne ciljeve ostvariti samo ako pređu na oružani otpor kao što su to radili i drugi narodi. To je bilo već rašireno mišljenje među narodom i ljudi su već počeli pripreme za oružani otpor koji će se kasnije identifikovati sa Oslobodilačkom Vojskom Kosova. Bilo je jasno ljudima da se naši nacionalni interesi mogu realizovati samo putem oružanog otpora posle iscrpljenja svih ostalih opcija, uz stalnu okupaciju i represiju srpskog režima, iako su se*

Albanci civilizovano ponašali i izražavali svoje zahteve na miroljubiv način, i odustajali od uličnih protesta, što je ranije bio jedan od glavnih načina na koji je naš narod demonstrirao svoje nezadovoljstvo. Oni su se žrtvovali, odustali od takvog vida popularnog protesta i počeli su da taj posao rade iz kancelarija, na konferencijama, putem rezolucija, pisanim protestima. Kako da vam objasnim - organizujući sastanke na kojima su iznosili svoje protivljenje nasilju. Međutim, država Srbija je na to odgovorila na najteži mogući način - na ovakvo ponašanje albanskog naroda i političke klase. Videvši da ne postoji drugi način i da ne može da se razgovara sa Miloševićevim režimom, videvši da je način realizacije naših nacionalnih interesa nešto što apsolutno ne može da se postigne u slučaju Miloševića, oni su se okrenuli oružanom otporu koji je kao što sam već ranije rekao bio identifikovan sa OVK.

(kraj video snimka)

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Sledeći snimak se nalazi na stranici broj dva na transkriptu. Možete li molim vas da ga najavite?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Da. Intervju se nastavlja sa istom temom. Gospodin Limaj opisuje period od 1993. godine do 1996. godine kao period u kome su se pojavili ljudi koji su bili protiv Rugovine politike i koji su počeli sa stvaranjem nečega što će postati Oslobođilačka Vojska Kosova.

TUŽILAC WHITING: Molim vas da pogledamo snimak.

(video snimak)

Fatmir Limaj: Kada smo već videli kao što sam već rekao sve druge opcije, a ljudima je već bilo dosta takve vrste otpora, onda je naraslo raspoloženje među mladim Albancima da potraže neku drugu opciju. To je prvo bilo izraženo preko nekih političkih stranaka, organizacija, i videlo se da narod na Kosovu/Kosovë počinje da razmišlja o nekim drugim mogućnostima, i to se dogodilo 1996. godine, u periodu od 1993. godine do 1996. godine kod onih koji nisu podržavali Rugovin miroljubiv put - počeli su tako da osećaju. Tako su se na neki način ljudi pripremili da krenu tim putem kao alternativni miroljubivom putu, i tako je stvorena OVK. Mislim da je u tom aspektu, kako da kažem, postojala su tri uslova koja su dovela do stvaranja OVK. Prvo, Albanci na Kosovu/Kosovë su imali sve ekonomske potencijale za vođenje rata. Drugo, postojao je politički potencijal da se opravda taj rat. I treći uslov, oni su imali snagu, dovoljnu fizičku snagu za vođenje rata. Govorim sada vrlo određeno. Mi znamo da veliki deo našeg naroda čine mladi koji su uvek spremni da se žrtvuju. Oni su uvek spremni i njihova snaga samo čeka da bude mobilisana.

(kraj video snimka)

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Treći snimak se nalazi na stranici broj 5. Možete li molim vas da ga najavite?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Da. U ovom delu je gospodin Limaj pitan o njegovoj ulozi u OVK i on sebe opisuje kao deo vodstva OVK.

TUŽILAC WHITING: Molim vas da pogledamo taj snimak.

(video snimak)

Novinar: *Kako procenjujete vašu ulogu kao pripadnika OVK?*

Fatmir Limaj: *Mislim da je moja uloga kao i uloga drugih pripadnika OVK bila da koristimo svoje intelektualne i fizičke sposobnosti i da budemo spremni da se žrtvujemo za viši cilj. Mislim da je to ono što je svaki Albanac u ovoj zemlji bio spreman da uradi.*

Novinar: *Uzevši u obzir grupu mladih ljudi poput vas, Hashima [Thaçija] i ostale, kako procenjujete ulogu tog dela vođstva OVK? Kakva je njihova uloga zaista bila?*

Fatmir Limaj: *Ja mislim da su ti ljudi imali dvostruku ulogu, jer su u isto vreme vodili rat i opravdavali ga ili da kažem – vodili su brigu o politici rata i istovremeno su direktno učestvovali u njemu i učestvovali u širenju i organizaciji OVK.*

Novinar: *Da li sam u pravu kada kažem da je ta grupa ljudi u stvari predstavljala pravo rukovodstvo OVK od samog početka?*

Fatmir Limaj: *Svakako, svakako.*

Novinar: *Da li to može da se kaže za sve njih?*

Fatmir Limaj: *Cela ta grupa je od početka do sada predstavljala pravo rukovodstvo OVK. A tada je bilo dvojno rukovodstvo - političko i vojno - koje je pripremalo strategiju za vođenje vojnih akcija sa svim resursima koje smo imali. Širila se u organizacionom smislu na jedinice na čitavom Kosovu/Kosovë. To je uključivalo i prelazak granica, snabdevanje, vođenje brige o porodicama naših drugova, sve. Sve je to radila ta grupa.*

(kraj video snimka)

TUŽILAC WHITING: Časni Sude, obratio sam pažnju na vreme. Mislim da neću moći da završim ovaj dokazni predmet pre pauze. Potrebno je još pet ili deset minuta. Možda...

SUDIJA PARKER: U redu. Hvala vam, gospodine Whiting. Prekidamo sada sa radom do 16.00 časova.

(pauza)

SUDIJA PARKER: Gospodine Whiting, ja još uvek nisam...

TUŽILAC WHITING: Da, mogu li nešto da kažem?

SUDIJA PARKER: Da, gospodine Whiting.

TUŽILAC WHITING: Časni Sude, pre nego što nastavim, samo da kažem da je gospodin Cayley morao da ode sa suđenja zbog određenog pitanja. Zamolio me je da ga opravdam.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Lehtinen, gledali smo ovaj dokumentarac, a sada ćemo da pogledamo sledeći snimak, a prati ga strana broj 6 transkripta. Ponavljam da se to nalazi u tabulatoru broj 30. Možete li molim vas da najavite sledeći snimak?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Da. U ovom delu intervjua, gospodin Limaj je zamoljen da opiše neke incidente. On je opisao jedan koji se dogodio 1996. godine kada je oko OVK vladala velika tajnovitost. Zatim opisuje jedan incident od 26. Novembra 1997. godine u Ljudoviću/Ludović koji je bio važan datum i incident za OVK. Gospodin Limaj

je rekao da je u vreme tog incidenta u Ljudoviću/Ludoviću on bio u inostranstvu, u Švajcarskoj i da se bavio zadacima koje mu je dodelio Glavni štab OVK:

TUŽILAC WHITING: Molim vas da pogledamo taj sledeći snimak.

(video snimak)

Novinar: *U redu. Koliko se sećam u nekoliko navrata u vašim razgovorima i na sastancima govorili ste u vidu anegdota o tome kako se počelo sa sprovođenjem patrola, a ljudi vama ili njima nisu u početku verovali. Možete li bar jednu zanimljivu priču da kažete o tome kako je sve počelo i...*

Fatmir Limaj: *To je zanimljivo. Negde 1996. godine mi smo se spremali da izvedemo neku operaciju. To nam je bila dužnost. Ja sam tada čekao sadašnjeg ministra za Javni red Rexhepa Selimija da dođe. Mi smo dogovorili vreme. A bio je i jedan berberin u selu, moj komšija, i ja sam ga čekao da dođe jer je to bilo mesto gde smo se nalazili. Iz razgovora koji se vodio u berbernici, a razgovaralo se o OVK o kojoj se tada još uvek nije puno pričalo... počeli su da raspravljaju među sobom koliko tamo ima Srba, Šešeljevaca, Arkanovaca i ko je stajao iza njih i šta se sve dešava, da li se Srbi ubijaju među sobom iz različitih razloga i ciljeva, i tako redom. Usred toga, mene je neko direktno pitao šta ja mislim o toj vojsci OVK, možda zato što sam dosta boravio u Prištini/Prishtinë i možda sam znao mnogo više od njih. Način našeg delovanja je bio dobro poznat - sve je bilo u tajnosti u tim teškim vremenima kada stvari nisu funkcionisale. Ali sam ja našao ipak odgovor i rekao sam: "Slušaj, ako Srbi nas izmišljaju, onda je to za naše dobro, a ako sami Srbi to rade, onda moramo da ih podržimo."*

Novinar: *Jer tako nanose štetu sebi?*

Fatmir Limaj: *Da, jer štete sebi takvim delovanjem.*

Novinar: *To je zaista tačno. 26. Novembra 1997. godine je možda bila prva organizovana akcija OVK u Ljudoviću/Ludoviću. Šta mislite o tom slučaju u Mitrovici/Mitrovicë?*

Fatmir Limaj: *U stvari, uslov za uspeh OVK ili da kažem vojnog rukovodstva OVK tokom rata je bio taj što je bilo moguće da se u određenim trenucima i u pravo vreme prelazi iz jedne faze akcija u drugu. U najpovoljnijim trenucima se prelazilo iz jedne u drugu fazu. Slučaj u Ljudoviću/Ludoviću je u vezi sa tim. Do tada je OVK izvodio u punoj tajnosti svoje operacije. Da se napravi taj teški korak bi za bilo koju drugu organizaciju bio problem - da se iz podzemnog zavereničkog delovanja pređe u javni rat. To je zaista bio i hrabar i opasan korak.*

Novinar: *Kako se vi sećate Ljudovića/Ludoviću?*

Fatmir Limaj: *Ja nisam tada bio u Ljudoviću/Ludoviću jer sam se nalazio u inostranstvu. Ja sam tada bio u Švajcarskoj na drugim poslovima koje mi je dodelio Glavni štab, ali...*

(kraj video snimka)

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Sledeći snimak počinje na stranici broj 9 transkripta. Možete li molim vas da najavite taj snimak?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Da. Tu pitaju gospodina Limaja da prokomentariše izjavu Roberta Gelbarda da je OVK teroristička grupa. Gospodin Limaj to komentariše i kaže da OVK nema ništa zajedničko sa poznatim terorističkim grupama kao što su ETA ili IRA.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: A ko je gospodin Gelbard?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: On je Robert Gelbard, specijalni izaslanik SAD za Balkan tokom rata.

(video snimak)

Novinar: *Da li vas je Gelbard na početku nazvao teroristima?*

Fatmir Limaj: *Da.*

Novinar: *Koliko vam je to štetilo? Koliko dugo ste ostali tako žigosani?*

Fatmir Limaj: *U stvari, Gelbardova izjava je bila preteška za nas u to vreme. Ali mi smo pošli od pretpostavke da Gelbard tada nije imao dovoljno informacija o OVK niti da je poznavao strategiju i politiku OVK. Na taj način smo motivisani da brže postanemo uočljivi u našim operacijama nego da...*

(kraj video snimka)

ADVOKAT KHAN: Časni Sude, izvinjavam se što prekidam.

SUDIJA PARKER: To je u redu.

ADVOKAT KHAN: Časni Sude, čini se da postoji razlika koju je možda časni Sud primetio u prevodu koji se pojavljuje na snimku i prevodu koje Tužilaštvo ima nameru da uvrsti u dokazni spis. Meni nije jasno koji će prevod kasnije da se koristi od ova dva, pa bi možda mogli da dobijemo neko objašnjenje u vezi sa tim. Da li da pratimo prevod na snimku ili da pratimo prevod na papiru, jer postoje razlike na nekoliko mesta? Izvinite još jednom zbog ometanja.

TUŽILAC WHITING: Časni Sude, i ja sam to primetio. I mislim da se ovde dogodilo... ne verujem da tu ima suštinskih grešaka, ali ja mislim da se ovde dogodilo da su tokom pripreme video snimka napravljene neke modifikacije i izmene u transkriptu. Dakle, revidiran je taj prevod. Ja želim da predložim da se oslonimo na izmene koje možemo da vidimo na snimku, a onda ćemo da ispravimo transkript koji je ušao u dokazne predmete i ponudićemo naravno to i Odbrani. Ukoliko postoje bilo kakve materijalne razlike ili problem sa prevodom, mi onda o tome možemo da se pobrinemo.

SUDIJA PARKER: Nisam siguran da sam razumeo ono što ste predložili. Ono što sam ja primetio su stvari koje nisu neuobičajene kada se prevodi sa jednog jezika na drugi: drugačijim frazama se opisuju u stvari iste činjenice. Tek povremeno imamo jednu ili dve reči koje se bitno razlikuju. Do sada sam primetio različitu reč od reči koja se nalazi u pisanom transkriptu, a ja imam oba primerka. Ali u celini se čini da je suština stvari tu. U ovoj fazi ja ne znam na koji način bi mogle da se iskoriste te reči i da li je to nešto od materijalne važnosti. Međutim, ako se pokaže da jeste, onda ćemo morati da imamo službenu verziju kako bi svi znali na čemu su. Ali sve dok ne znam koliko su te reči koje su ovde upotrebljene važne, to ćemo razraditi kada vidimo i druge dokaze u ovom predmetu. A ja svakako ne želim da sugerišem da sve što je ovde prisutno treba da se autorizuje, samo da bi to neko usput mogao da pomene u *Završnoj reči*. Možda bi vi mogli zajedno sa gospodinom Khanom i drugim zastupnicima da vidite da li je ovo što se sada događa nešto što treba da se pusti kako jeste. Svi smo mi svesni da postoje razlike u frazeologiji, u suštini onoga što je prevedeno. Ako to bude dovoljno za naše potrebe i vi svi se o tome složite, mi to možemo tako da ostavimo. Ali ako se tokom razgovora

ustpostavi da nam je potrebna autorizovana verzija prevoda, onda ćemo naravno da zatražimo da se tako i uradi gospodine Whiting.

TUŽILAC WHITING: To je u redu, časni Sude. Ako se Odbrana ne protivi, ja preuzimam obavezu da napravim dve različite verzije transkripta i da ih predočim Odbrani, i možda ako ne bude spornih pitanja možemo to da ostavimo kako jeste.

SUDIJA PARKER: Hvala vam na pokretanju ovog pitanja gospodine Khan. Da li vas je ovo trenutno zadovoljilo?

ADVOKAT KHAN: Jeste, i ja sam zahvalan svom uvaženom kolegi.

TUŽILAC WHITING: Ako bi samo mogli da završimo sa ovim video snimkom.

(video snimak)

Fatmir Limaj:... da postanemo uočljiviji u našim operacijama, kako bi ih ubedili da mi nismo onakvi za kakve nas oni smatraju i da nismo kao neke organizacije u Evropi, i da je OVK nešto drugo i..."

(kraj video snimka)

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Sledeći snimak počinje na vrhu stranice broj 11 transkripta. Možete li molim vas da nam najavite taj snimak gospodine Lehtinen?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Da. U ovom delu intervjuja, Fatmir Limaj opisuje različite oblike ratovanja OVK. Govori o gerilskoj taktici koju su koristili čitavo vreme, a povremeno su bili uključeni u direktne sukobe i on... kao primer navodi borbe u Lapušniku/Llapushnik i Orahovcu/Rahovec.

TUŽILAC WHITING: Molim vas da pogledamo taj snimak.

(video snimak)

Fatmir Limaj: Strategija, čitava strategija OVK bila je prilagođena posebnim uslovima na terenu na kom smo delovali kao i specifičnim uslovima u našoj vojnoj organizaciji. Naša gerilska aktivnost nikad nije izašla iz naših dnevnih aktivnosti, ako mogu tako da kažem. Uvek je postojala. A vođenje frontalnog sukoba smo sprovodili onda kada smo bili prisiljeni, ali i na terenu koji nam je odgovarao. Bilo je i slučajeva kada nismo mogli da izbegnemo da se borimo frontalno da bi zaštitili civilno stanovništvo - uvek da bi zaštitili civilno stanovništvo.

Novinar: Možete li da nevedete neki određen primer, neku određenu bitku?

Fatmir Limaj: Određena bitka je na primer u slučaju Orahovca/Rahovec kada je OVK sproveo jednu samožrtvujuću akciju da bi zaštitio stanovništvo. Takođe ima primera u području prevoja Lapušnik/Llapushnik. Bilo je slučajeva i u Drenici/Dreničë. Bilo je mnogo primera gde smo bili prisiljeni da se direktno sukobimo kako bi zaštitili civilno stanovništvo, da...

(kraj video snimka)

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Poslednji snimak u ovom dokumentarcu počinje na sredini stranice broj 13 u transkriptu. Možete li molim vas da nam najavite taj poslednji snimak?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Da. Ovaj snimak opisuje... gospodin Limaj opisuje ponovo borbe u Orahovcu/Rahovec i govori da je on bio tamo kao komandant 121. brigade.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: A kada je ponovo vođena borba u Orahovcu/Rahovec?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: To je bilo od 17. jula 1998. godine do otprilike 21. jula 1998. godine.

TUŽILAC WHITING: Molim vas da pogledamo taj snimak.

(video snimak)

Fatmir Limaj: Ljudi nam nisu verovali zbog naših godina. Međutim, jedna stvar je bila bitna. Na primer, u slučaju premijera Tačija. Bili smo zajedno u Orahovcu/Rahovec i tokom borbi smo se smenjivali na dužnosti. Bili smo vojnici na liniji fronta, zajedno sa ostalim vojnicima, i tako smo se i predstavili kao ljudi, članovi Glavnog štaba ili komandanti jedinice. Na primer, ja sam bio komandant 121. brigade. Oni su nas tada tako videli. Na primer, za Hashima Tačija su mislili da li je predstavnik Glavnog štaba ili zone Drenice/Dreničë. I nakon svega toga, svih tih borbi, oni koji su bili u Orahovcu/Rahovec i na drugim linijama, kada su imena ljudi koji su bili u Glavnom štabu objavljena, oni su bili šokirani i rekli su da su mislili da se članovi Glavnog štaba nalaze negde u nekom bunkeru odakle izdaju naređenja i prave planove koje onda daju nama a da smo mi imali tu privilegiju da vidimo Glavni štab i da smo im mi onda donosili ta naređenja na liniju fronta. "Da nam je iko to rekao pre tri meseca, da je čovek iz Glavnog štaba na liniji fronta pored nas, mi bi doživeli srčani udar." Zanimljivo je da Srbija nikada nije pomislila da su im članovi Glavnog štaba bili bliži čak i od vojnika. Naše baze su uvek bile na 200, 300 ili 500 metara udaljenosti od Srpske policije.

(kraj video snimka)

TUŽILAC WHITING: Sada ćemo da pogledamo različite dokumente iz javnih izvora. Ako možemo da dođemo na dokument u tabulatoru broj 31 koji nosi oznaku od U0037154 do 7155.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Lehtinen, uopšteno govoreći u vezi sa ovom istragom, da li su sakupljeni članci iz novina?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li možete da objasnite Sudu odakle potiču ti članci ili bar većina njih?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Da. Ovi članci su sakupljeni iz Službe za strana izveštavanja - FBIS, a to je poduhvat vlade SAD radi prevoda članaka iz čitavog sveta.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Ako pogledamo prvi dokument, možete li da nam kažete šta je to?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Ovo je dokument FBIS-a datiran 3. jula 1998. godine - intervju sa gospodinom Čelikuom.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: A gde je taj članak objavljen? Ko je izvor za taj intervju?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: On je prvo emitovan na televiziji u Tirani, u Albaniji.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Ako možete molim vas samo da pročitate obeležene delove na ekranu.

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Dakle: "Intervju sa gospodinom Čelikuom, jednim od komandanata Oslobođilačke Vojske Kosova - OVK za područje Drenice/Dreničë; iz Dečana/Dečan dopisnik Asllan Bajrami, snimak od 3. juna 1998. godine." Ovo sada govori Čeliku: "Veliki deo teritorije Drenice/Dreničë i Lapušnika/Llapushnik je uglavnom slobodan i pod kontrolom naših snaga, pod kontrolom OVK. Naše snage kontrolišu već mesec dana put Priština/Prishtinë – Peć/Pejë, od punkta na Komoranu/Komoran i dalje. Tokom borbi u Lapušniku/Llapushnik, naše snage su nanele znatnu štetu neprijatelju u ljudstvu i vojnoj opremi, ubivši i ranivši na desetine neprijatelja. Niko sa naše strane nije imao nikakve gubitke. Neprijatelji su zaplašeni heroizmom naših boraca počeli da pale kuće i ubijaju nedužno civilno stanovništvo".

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Ako možemo sada da vidimo sledeću stranu tog dokumenta i ako možete molim vas da pročitate obeležene delove na ekranu.

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Ponovo govori gospodin Čeliku: "Od početka rata, albanski političari su nas potpuno ignorisali. Indiferentni prema našem ratu, oni su čak išli tako daleko da su se distancirali od rata ali i od naroda takođe. Moja dužnost je da još jednom ponovim stav Glavnog štaba OVK da ne može biti pregovora o Kosovu/Kosovë bez prisustva naših predstavnika. Kosovo/Kosovë sa sobom (povlači)..." ta je reč u zagradi "...sve albanske teritorije koje su pod vlašću Srba, Makedonaca i Crnogoraca."

TUŽILAC WHITING: Da li molim vas može da se dodeli broj ovom dokaznom predmetu?

sekretar: To će biti dokazni predmet Tužilaštva broj P37.

TUŽILAC WHITING: Ako možemo da pogledamo sledeći dokument, a to je fotografija koja nosi oznaku U0034019.

ADVOKAT KHAN: Časni Sude, ako mogu da pitam radi objašnjenja pošto mi nemamo originalni dokument – da li je ili nije taj FBIS izveštaj iz 1998. godine ili 1999. godine.

TUŽILAC WHITING: To je iz 1998. godine.

ADVOKAT KHAN: Hvala.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: U redu. Idemo sada na dokument, u pitanju je fotografija. Gospodine Lehtinen, šta predstavlja ova fotografija?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: To je fotografija jednog znaka na putu. A put koji ovde vidimo je put Priština/Prishtinë – Peć/Pejë i ovaj znak se nalazi na tom putu.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li je to u Lapušniku/Llapushnik?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li ste vi snimili ovu fotografiju?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Kada?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: U maju 2003. godine.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Šta pokazuje ovaj znak?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Ovaj znak pokazuje amblem OVK i odaje počast borbi 9. maja 1998. godine u klanu Lapušnik/Llapushnik.

TUŽILAC WHITING: Da li molim vas može da se dodeli broj ovom dokaznom predmetu?

sekretar: To će biti dokazni predmet Tužilaštva broj P38.

TUŽILAC WHITING: A sada, ako možemo da pogledamo molim vas treći registrator sa dokumentima, u tabulatoru od broja 33 do broja 47.

SUDIJA PARKER: Molim vas da sačekate trenutak gospodine Whiting. Hvala vam.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Idemo na prvi dokument u tabulatoru broj 33. Recite nam kakav je ovo dokument?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Ponovo se radi o dokumentu FBIS i to je članak novina *Bujku* iz Prištine/Prishtinë od 4. jula 1998. godine.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Molim vas da pročitate obeleženi deo tog članka i ako može da se to uveća?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Piše: " Gornja Drenica/Drenicë e Epërme, 3.juli [1998. godine]. Gornja Drenica/Drenicë e Epërme je bila svedok posebnog događaja danas kada su vojnici Oslobođilačke Vojske Kosova davali zakletvu. Mesno stanovništvo je bilo prisutno na ceremoniji. Komandant Sokoli (*soko* - očigledno je to ratno ime, ali je i albanski nadimak) raportirao je o svojim jedinicama, a komandant Çeliku (*čelik* - takođe ratno ime ili nadimak) izvršio je smotru trupa. Učesnici su pozdravili nacionalnu zastavu i položili su svečanu zakletvu. Komandant Çeliku je rekao u svom obraćanju da je naša vojska rođena i stvarana u ratu. Ona se širi ne u centimetrima nego u kilometrima. Nastavićemo da se borimo sve dok čitava albanska teritorija ne bude oslobođena. Ozbiljnost, moral i snaga OVK postaje sve očiglednija svakog dana, a OVK postaje prepoznata kao važan faktor. Ona ima duboke korene u narodu i neodvojiva je od njega kao meso od kostiju."

TUŽILAC WHITING: Molim da se dodeli broj ovom dokaznom predmetu?

sekretar: To će biti dokazni predmet Tužilaštva broj P39.

TUŽILAC WHITING: A sada, ako možemo da pogledamo molim vas dokument u tabulatoru broj 34.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Recite nam molim vas kakav je ovo dokument?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: To je zapis telefonskog izveštaja o borbama koje se nastavljaju u Lapušniku/Llapushnik. Datum je 26. juli 1998. godine.

TUŽILAC WHITING: Da li može molim vas da se dodeli broj ovom dokaznom predmetu?

sekretar: To će biti dokazni predmet Tužilaštva broj P40.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Sledeći dokument je u tabulatoru broj 35. O čemu se tu radi?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: To je sledeći članak i ima naslov "Policija uništila terorističke grupe u Lapušniku/Llapushnik" a datum je 27. juli 1998. godine.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: A na osnovu prvog reda iz teksta, koji je izvor?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Čini se da je to izveštaj agencije *TANJUG*.

TUŽILAC WHITING: Molim da se dodeli broj ovom dokaznom predmetu?

sekretar: To će biti dokazni predmet Tužilaštva broj P41.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Sledeći dokument je u tabulatoru broj 36. To je fotografija koja nosi oznaku U0034003. Gospodine Lehtinen, da li ste vi snimili ovu fotografiju?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Da, tako je.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: A šta vidimo na njoj?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Ovo je spomenik čoveku po imenu Ali B. Zogaj koji je poginuo 26. jula 1998. godine, a ovaj spomenik se nalazi u Lapušniku/Llapushnik na jednom od opisanih borbenih položaja na padinama planine Lapušnik/Llapushnik.

TUŽILAC WHITING: Molim da se dodeli broj ovom dokaznom predmetu?

sekretar: To će biti dokazni predmet Tužilaštva broj P42.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Sledeći dokument je u tabulatoru broj 37. O čemu se tu radi?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: To je ponovo članak o Lapušniku/Llapushnik pod naslovom "Imena žrtava tokom borbi u Lapušniku/Llapushnik, Mališevu/Malishevë i Peći/Pejë". Datum je 28. juli 1998. godine.

TUŽILAC WHITING: Molim da se dodeli broj ovom dokaznom predmetu?

sekretar: To će biti dokazni predmet Tužilaštva broj P43.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Sledeći dokument molim u tabulatoru broj 38. O čemu se tu radi gospodine Lehtinen?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: To je novinski članak od 3. septembra 1998. godine pod naslovom: "Komandanti OVK u bitkama u Lapušniku/Llapushnik i Kačaniku/Kaçanik."

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Koji je izvor?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Izvor je list *Zeri i Kosovës*. Izgleda da je štampan u Cirihi, u Švajcarskoj.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Sa kim je vođen intervju?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Ovo je intervju sa komandantom Çelikuom.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Ako okrenete drugu stranicu teksta, možete li molim vas da pročitate označeni deo u tekstu i ako to može da bude uvećano na ekranu.

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Ovo je pitanje koje postavlja novinar: "Ratni požar je spalio neprijatelje na padinama Lapušnika/Llapushnik gde ste vi bili u komandi i personifikovali ste borbu u Kačaniku/Kaçanik?" A ovo je komandant Çeliku: "Ovo je bila borba i otpor koji su samo Albanci znali da vode. Uz pomoć drugih jedinica koje su bile stacionirane na drugoj strani padine – *Pellumbi* i *Guri* jedinice, svakako uz požrtvovanje i borbeni duh naše tri jedinice, mi smo izveli snažan udar na neprijatelja koji će nas dugo pamtiti zbog gubitaka koje smo mu naneli. Naša kontrola koju smo imali na padinama Lapušnika/Llapushnik je imala poseban značaj za vojsku i narod jer je to povećalo značaj naše vojske. Ove padine su omogućile transport ljudi i njihovo naoružavanje u masovnom obliku i postale su ključna komunikaciona tačka na oslobođenim teritorijama".

Novinar ponovo: "Čuli smo samo za uspehe vaše vojske, ali zar ti uspesi nisu u skorije vreme počeli da se umanjuju?" Komandant Çeliku: "Ne. Nije bilo smanjivanja i nema razloga za defetizam. Istovremeno je dolazilo i do povlačenja snaga i do hrabre borbe. Borili smo se protiv 138 tenkova, raketa *zemlja-zemlja* i raketa *Katusha*, mina svih kalibara i hemijskih otrova. Vojnici su se borili protiv takvog neprijateljskog arsenala. Povlačenje snaga je nastupalo samo onda kada bi se narod povukao na sigurnije položaje i nakon što bi bila obezbeđena njegova odbrana. Borili smo se na udaljenosti od desetak metara. Kada se borba završila, mi smo analizirali situaciju i zaključili da smo mi odneli pobedu sa vojnog stanovišta: imali smo minimalne gubitke – samo dvojica naših vojnika su poginula, dok su neprijateljski gubici iznosili preko stotinu. Održali smo vojnu supstancu a to je ključno u ratu. Sa strateškog aspekta, mi smo izgubili neka mesta, ali mi to ne možemo da nazovemo umanjnjem našeg uspeha, jer smo svesni da se rat ne dobija ili ne gubi samo na osnovu jedne bitke. Mi smo spremni i odlučni da vodimo ovaj rat do kraja i naš će se rat završiti oslobađanjem i ujedinjenjem svih albanskih zemalja što je naša vojna zakletva i politički program OVK." A sada ponovo novinar: "Pošto ste pomenuli politički program, pitaću vas jedno političko pitanje: Šta vi mislite o Rugovinim izborima?" Komandant Çeliku odgovara: "To ste lepo rekli - "Rugovini izbori". To su bili Rugovini izbori i ničiji drugi."

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Borba o kojoj govori je vođena krajem jula, 26. jula 1998. godine?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Izgleda da je tako.

TUŽILAC WHITING: Molim da se dodeli broj ovom dokaznom predmetu?

sekretar: To će biti dokazni predmet Tužilaštva broj P44.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Sledeći dokument je u tabulatoru broj 39. O čemu se tu radi?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Ovo je intervju za novine *Java* u Prištini/Prištinë 20. februara 2003. godine. To je intervju sa gospodinom Fatmirom Limajem posle podizanja optužnice pred MKTJ.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Ako pogledamo drugu stranicu ovog dokumenta, da li možete molim vas da pročitate obeleženo pitanje i odgovor?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Neko sa imenom Desku postavlja pitanje: "Rečeno je da su još trojica uhapšenih u Hagu bili vaši vojnici. Da li je to tačno?" A gospodin Limaj odgovara: "Istina je da su oni bili u različitim jedinicama. Bili su u mojoj jedinici, ali takođe i u drugim jedinicama."

TUŽILAC WHITING: Molim da se dodeli broj ovom dokaznom predmetu?

sekretar: To će biti dokazni predmet Tužilaštva broj P45.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Sledeći dokument je u tabulatoru broj 40. O čemu se tu radi gospodine Lehtinen?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Ovo je izveštaj OEBS-a o nestalim osobama - Kosovske verifikacione misije.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Kako je dobijen ovaj izveštaj?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Dobijen je od OEBS-a.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li znate datum kada je napravljen ovaj izveštaj?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Ne, ne znam tačan datum.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li znate da li je nastao posle rata?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Da, nastao je posle rata.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da pređemo na sledeću stranu. Neću od vas da tražim da čitate tekst, ali ovde se izveštava o nestanku koje osobe?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: To je osoba po imenu Hasan Hoxha.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: A okolnosti koje su opisane su okolnosti pod kojima je nestao?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: To je tačno.

TUŽILAC WHITING: Molim da se dodeli broj ovom dokaznom predmetu?

sekretar: To će biti dokazni predmet Tužilaštva broj P46.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Tabulator broj 46, o čemu se molim vas tu radi?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Ovo je članak iz srpske novine *Dnevnik* od 29. juna 1998. godine o trojici kidnapovanih Albanaca.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: A ko su ta trojica kidnapovanih?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: To su imenom: Agim Ademi, Vesel Ahmeti i Shukri Zumeri.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li znate nešto o tim novinama?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Znam da izlaze u Novom Sadu.

TUŽILAC WHITING: Možemo li da predemo na... Oh, oprostite. Molim da se dodeli broj ovom dokaznom predmetu?

sekretar: To će biti dokazni predmet Tužilaštva broj P47.

TUŽILAC WHITING: Ako možemo da se vratimo na tabulator broj 42 i dokumente koji nose oznaku od broja U0038552 do broja 8690.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Možete li da nam kažete gospodine Lehtinen o kakvim se ovde dokumentima radi?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Ovo su u stvari grupe izveštaja i članaka koji predstavljaju proglose, političke izjave OVK, Oslobodilačke Vojske Kosova.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Za koji vremenski period otprilike?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Pre početka rata i tokom rata.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Ako pogledamo u prvi pod brojem 8552, možete li da pročitate obeleženi deo tog prvog proglosa OVK?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Da. "Priština/Prishtinë, Kosovo/Kosovë, Dnevni izveštaj broj 144. Na engleskom, 20. maj 1997. godine. U komuniqueu za štampu broj 33 koji je dostavljen *faxom* medijima, OVK je saopštio da je ubio ranije ovog meseca Hetema Dobruna u selu Lozice/Llozice kod Kline/Klinë zbog njegove ozloglašene i otvorene saradnje sa Srpskim okupacionim vlastima".

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Ovo je objavljeno u mnogim novinama?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: To je tačno.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Ako predemo dve strane dalje na strani broj 8554, možete li da pročitate obeleženi deo tog komunikea broj 35, koji je objavljen u prištinskom listu *Koha Ditore* dana 8. avgusta 1997. godine?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: "U komuniqueu za medije broj 35, organizacija koja se naziva Oslobodilačka Vojska Kosova - OVK preuzima odgovornost za nedavni oružani incident na Kosovu/Kosovë u kojima su dva srpska policajca i dva albanska civila povređeni. Ovaj komunique saopštava: "Odlukom Glavnog štaba OVK od 3. i 4. avgusta 1997. godine naše gerilske jedinice su izvršile tri oružane akcije protiv okupatora i njihovih saradnika." Organizacija takođe preuzima odgovornost za kako to oni nazivaju 'atentate na Ali Qullapekua iz Trstenika/Tërstenik i Ramiza Lekua iz Banjice/Bajincë blizu Glogovca/Glllogoc'. U komuniqueu stoji: "Pošto se radi o neprijatelju koji ne razume ništa drugo osim jezika sile, mi smo primorani, iako protiv svoje volje da razgovaramo preko nišana, ali ne kao teroristi, nego kao oslobodilačka organizacija koja je sebi postavila zadatak da se bespoštedno bori protiv okupatora i njegovih saradnika sve do potpunog oslobođenja svih albanskih zemalja".

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Okrenite molim vas stranu pod brojem 8555 iz *Prishtina Kosova Daily Report* od 20. oktobra 1997. godine. Možete li da pročitate obeleženi deo molim vas?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Da." U sličnoj *fax* poruci koja ne nosi ni datum ni mesto odakle je poslata, navodna OVK je preuzela odgovornost za napade u ovoj i prošloj godini na Srpsku policiju i Albance za koje se sumnja da su saradnici Srpskog režima na Kosovu/Kosovë".

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Okrenite molim vas stranu pod brojem 8555, javni komunike sa *Tirana Television Network* iz Albanije od 24. novembra 1997. godine. Možete li da pročitate obeleženi deo molim vas?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: "U komunikeu je istaknuto da će patiti svaki saradnik koji u bilo kom obliku nanese štetu albanskom nacionalnom cilju."

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Okrenite molim vas stranu pod brojem 8557, komunike OVK broj 40 koji je objavio *Bujku* iz Prištine/Prishtinë 5. decembra 1997. godine. Možete li da pročitate obeleženi deo molim vas?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: "Uveče 28. novembra, Dalip Dugolli, saradnik i jedan od najvernijih Miloševićevih ljudi, ubijen je u selu Petraštica/Pjetërshiticë blizu Štimlja/Shtime".

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Okrenite molim vas stranu pod brojem 8560, komunike OVK broj 41 koji je objavio *Bujku* iz Prištine/Prishtinë 28. februara 1998. godine. Možete li da pročitate obeleženi deo molim vas?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: "13. februara 1998. godine Mustafa Kurti, saradnik okupatora je likvidiran. Komunike koji sadrži pretnju albanskom premijeru a koji su izmislili anti-albanski krugovi i objavili u ime OVK nije naš i to je falsifikat".

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Okrenite molim vas stranu pod brojem 8561, komunike broj 43 koji je objavio *Bujku* iz Prištine/Prishtinë 4. marta 1998. godine. Možete li da pročitate obeleženi deo molim vas?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: "Smrt neprijateljima i izdajnicima!"

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Okrenite molim vas stranu pod brojem 8573, komunike broj 47 koji je objavio *Koha Ditore* iz Prištine/Prishtinë 13. maja 1998. godine. Možete li da pročitate obeleženi deo molim vas?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: " Po naređenju Glavnog štaba OVK, niz operacija protiv osvajačkih snaga je izveden u Operativnoj zoni broj 1, a to su operativne podzone: Drenica/Drenicë, Erenik/Erenik, Dukađin/Dukagjin Paštrik/Pashtrik i Lap/Llap. Tokom tog perioda, preduzete su operacije i protiv Albanaca kolaboracionista, koji su uprkos ranijim upozorenjima nastavili sa svojim anti-narodnim aktivnostima".

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Okrenite molim vas stranu pod brojem 8575, to je *Političko saopštenje OVK broj 3* koji je objavio *Bujku* iz Prištine/Prishtinë na albanskom jeziku 12. juna 1998. godine. Možete li da pročitate obeleženu rečenicu molim vas?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: "Glavni štab OVK je odlučio da profesora Jakupa Krasniqija postavi za svog glasnogovornika"

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Okrenite molim vas stranu pod brojem 8577, komunike broj 49 koji je objavio *Koha Ditore* iz Prištine/Prishtinë na albanskom jeziku 13. jula 1998. godine. Možete li da pročitate obeleženi deo molim vas?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: "Mere su takođe preduzete i protiv određenih okorelih saradnika koji još uvek rade protiv naših nacionalnih interesa. Operacije su u toku za jačanje i proširivanje položaja pod kontrolom naših snaga u podzonama: Paštrik/Pashtrik, Lap/Llap, Drenica/Drenicë, Karadak/Karadak i Dukađin/Dukagjin u okviru Operativne zone broj 1. Naše formacije su uspešno sprovele sveobuhvatne akcije u podzoni Paštrik/Pashtrik."

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Okrenite molim vas stranu pod brojem 8580, to je izjava glasnogovornika OVK gospodina Jakupa Krasniqija koju je objavio *Koha Ditore* iz Prištine/Prishtinë 11. jula 1998. godine. Možete li da pročitate obeleženi deo na toj strani molim vas?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: "Pre svega, albanske političke partije moraju da priznaju OVK kao celovite Oružane snage Kosova/Kosovë i da priznaju sadašnju situaciju kao ratno stanje".

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Okrenite sledeću stranicu tog istog intervjua pod brojem 8581. Možete li da pročitate obeleženi deo u prvom paragrafu na početku strane?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: "OVK je oslobodilačka vojska i regularna vojna formacija. To nije organizacija ili grupa koja se bavi akcijama malog dometa. Naše operacije su znatno šire i više liče na operacije koje izvodi redovna vojska".

TUŽILAC WHITING – PITANJE: A sada sledeći obeleženi deo.

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: "Glavni štab OVK je rekao svoje mišljenje pre izbora na Kosovo/Kosovë i čvrsto zauteo stav da izbori ne treba da se održavaju u ratno vreme zato što je deo Kosovo/Kosovë u plamenu".

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Okrenite sledeću stranicu tog istog intervjua glasnogovornika OVK pod brojem 8582. Možete li da pročitate obeleženi deo?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Ovo govori gospodin Krasniqi: "Jedna stvar mora da bude jasna. Mi ga zovemo predsednikom iako zbog mnogo razloga on ne zasluđuje da se tako naziva".

TUŽILAC WHITING – PITANJE: A o kome on govori?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Mislim da govori o gospodinu Ibrahimu Rugovi.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Možete li da pročitate sledeći obeleženi deo molim vas?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Onda Krasniqi kaže: "Ne. Mi smatramo da je Ibrahim Rugova učinio niz političkih grešaka na štetu nacionalnog interesa, počevši od sporazuma o obrazovanju, iz koga ništa nije proizašlo. On je glavni faktor podela".

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Okrenite sledeću stranicu tog intervjua molim vas, pod brojem 8583?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: "Rugova je pacifista i on često govori da veruje u *gandizam* [Mahatma Gandhi]. On nije pacifista već obični otirač. Rugova ne dopušta otpor već samo sluganstvo i dozvoljava da ga gaze. Mi smo izgubili naše dostojanstvo kao

pojedinci, porodice, i kao nacija. To je istina koja važi za polovinu ovog naroda. Filozofija OVK je da povrati ovim ljudima njihovo ljudsko, porodično i nacionalno dostojanstvo i da odgovori na neprijateljsko varvarsko nasilje svojom oslobodilačkom borbom".

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Preskočio bih sada neke delove na dnu ove stranice. Ako možemo da pređemo na drugu stranicu. Možete li da pročitate obeleženi deo na kraju sledeće stranice? To je stranica broj 8584.

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR:"Narod Kosova/Kosovë je sada u akciji na ratnoj stazi. Mi se krećemo u pravcu stvaranja ratnih institucija na nacionalnom nivou, što znači da mi nećemo stvarati ono što vi nazivate "listama" već nacionalne institucije u ratnim prilikama." *Koha Ditore:* "A šta bi OVK učinio ako neko uđe u pregovore sa Srbijom bez konsultacija sa vama?" Krasniqi odgovara:"Mi ćemo nastaviti sa ratom".

ADVOKAT TOPOLSKI: To je u redu.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Okrenite sledeću stranicu pod brojem 8586, a predstavlja nastavak intervjua od prethodnog dana koju je objavio *Koha Ditore* iz Prištine/Prištinë 12. jula 1998. godine. Ako možete da pročitate obeleženi deo tog nastavka intervjua gospodina Krasniqija na toj strani molim vas?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Ovde gospodin Krasniqi ponovo govori:"OVK je nova vojska u procesu formiranja. Međutim, OVK je imala svoj vlastiti Štab i svoju vojnu hijerarhiju od samog početka i to ona još uvek ima. OVK je organizovana vojska." Krasniqi nastavlja:"Nijedno područje na Kosovu/Kosovë nije bilo u stanju da se naoruža bez nadzora i organizacije odgovornih ljudi iz OVK. Na određenom nivou organizacije smo podelili operativne zone. To predstavlja vojnu tajnu ali postoji i hijerarhija operativnih zona."

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Ako možemo da pređemo na stranicu pod brojem 8589. Da li možete da pročitate odgovor gospodina Krasniqija sa sredine stranice?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: [*Koha Ditore*]:"Međunarodna zajednica je kritikovala kršenje ljudskih prava i kidnapovanja srpskih i crnogorskih civila. Šta možete o tome da nam kažete?" Krasniqi odgovara:"Zaista nam se čini smešnim da se izjednačavaju akcije OVK sa akcijama koje sprovodi Srpski okupator, koje su ozloglašene širom sveta. U ovom trenutku, čini mi se da Međunarodna zajednica ne poštuje sopstvene konvencije, počevši od Povelje UN i tako dalje, jer OVK nije se nikada bavila civilima ili se bavila samo onda ako su bili u službi Srpske vojske ili policije i ako su naneli ozbiljnu štetu narodu i albanskom nacionalnom cilju. Bilo je slučajeva gde su bili kidnapovani, ali su bili predavani Međunarodnim organizacijama, naravno ukoliko su bili nevini. Pre svega, sve Srpske snage, bez obzira da li se radi o policiji, vojsci ili naoružanim civilima jesu naši neprijatelji. Od početka mi smo imali naša unutrašnja pravila o našim operacijama. Ona jasno određuju da OVK priznaje Ženevske konvencije i konvencije koje važe tokom rata, iako ona [OVK] nije imala priliku da ih potpiše, što bi inače učinila. Mi se ne bavimo kidnapovanjem. Čak iako su neki ljudi bili izloženi patnji, više se radilo o kolaboracionistima Albancima nego o srpskim civilima. Mi se ne bavimo civilima i mi vraćamo one koje smo zadržali kao ratne zarobljenike. Pre dva dana smo predali dvojicu Srba iz Hrvatske Međunarodnom Crvenom krstu. Imena onih koje smo kidnapovali se objavljuju ili na listi ili se saopštava da su ubijeni, ali mi se ne ponašamo na način na koji to čini Srbija... Mi se ne ponašamo kao Srbija". Izvinite.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Hvala vam gospodine Lehtinen. Pominjanje "dvojice Srba iz Hrvatske", na koga se to odnosi?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Odnosi se na svedoke u ovom predmetu.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Na koja dva svedoka, molim vas?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Oni se zovu Vojko i (...) (*Izbrisano po nalogu Pretresnog veća*) (...)

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Ako možemo da pređemo na stranicu pod brojem 8603. Ovo je objavio list *Koha Ditore* iz Prištine/Prishtinë 12. septembra 1998. godine. Ako možete da pročitate obeleženi deo te izjave molim vas?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: "OVK i albanski narod su dobili nož u leđa od strane kolaboracionističkih i pacifističkih elemenata. Glavni štab OVK poziva sav albanski narod u celini a posebno narod na Kosovu/Kosovë da bude oprezan prema dezinformacijama neprijatelja i zlih pacifista, jer OVK nije uzeo oružje samo da bi ga posle predao, nego da bi se borio za slobodu. Neka kokoške kokodaču za tim jadnim pacifistima sve dok su živi".

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Ako možemo molim vas da pređemo na stranicu pod brojem 8606, izjava Glavnog štaba OVK koju je objavio *Koha Ditore* iz Prištine/Prishtinë 19. septembra 1998. godine. Ako možete da pročitate obeleženi deo?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: "Različite kaznene mere se preduzimaju protiv kolaboracionističkih elemenata koji i dalje služe okupatorskoj sili".

TUŽILAC WHITING: Časni Sude, zamolio bih da se ovoj zbirci dokumenata dodeli broj.

sekretar: Ova zbirka dokumenata će biti dokazni predmet Tužilaštva broj P48.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Sada prelazimo na dokumente u tabulatoru broj 43. Gospodine Lehtinen molim vas, kakvi su ovo dokumenti?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Ovo su kopije delova originalnih novinskih članaka koje smo videli u prevodu u prethodnoj kolekciji dokumenata.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Dakle, da bi bilo jasno, ovo su originali onih članaka koje smo videli u prethodnoj kolekciji dokumenata?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Upravo tako.

TUŽILAC WHITING: Časni Sude, uz pomoć poslužitelja, ja u stvari imam spisak koji se dokumenti iz ove zbirke poklapaju sa dokumentima iz prethodne zbirke. Ako to može da se podeli molim vas.

SUDIJA PARKER: Hvala vam.

TUŽILAC WHITING: Nema svaki dokument u ovoj kolekciji u tabulatoru broj 43 odgovarajući engleski prevod prethodnih dokumenata, ali ih većina ima. Iz spiska će moći da se vidi koji dokument ima prevod. Tužilaštvo će se oslanjati samo na one dokumente koji u zbirci na albanskom jeziku imaju odgovarajući prevod u zbirci dokumenata na engleskom jeziku. Međutim, ja sam ih sve uključio jer imaju istu ERN oznaku.

Sada bih zamolio da se ovaj zbirci dokumenata od broja 0081603 do broja 1636 i tom spisku koji sam upravo podelio dodeli broj.

sekretar: Članci na albanskom jeziku koji nose oznaku ERN EU0081603 do1636 biće dokazni predmet Tužilaštva broj P49. A odgovarajući engleski prevod ERN brojeva biće dokazni predmet Tužilaštva broj P49.1.

TUŽILAC WHITING: Mislili ste na listu?

sekretar: Na listu.

TUŽILAC WHITING: Da. Hvala vam.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: A sada molim vas da pređemo na dokumente u tabulatoru broj 44. Gospodine Lehtinen molim vas, recite nam kakvi su ovo dokumenti?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Ovo je presuda u predmetu koji je vođen pred sudom u Prištini/Prishtinë. Radilo se o predmetu koji se bavio ratnim zločinom... o incidentima koji su se dogodili u drugoj polovini 1998. godine.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Recite nam kada je to suđenje održano. Da li posle rata?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Da, posle rata je održano ovo suđenje.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: A da li je pre... kakav je to Sud? Možete li da opišete taj Sud i njegovu proceduru?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Mogu. Istragu u ovom predmetu su vodili Međunarodni istražitelji na Kosovu/Kosovë. Tužiocima kao i sudije su takođe bili međunarodni.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: A na koje se područje Kosova/Kosovë odnosi?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Reč je o severo-istočnom delu Kosova/Kosovë. To se područje zvalo Operativna zona Lap/Llap. Tamo su se nalazili zatvorski objekti OVK i to u sledećim selima: Bajgora/Bajgorë, Lapaštica/Llapashticë, Majance/Majac, Potok/Potok i Kolic/Koliq. Prva četiri se nalaze u opštini Podujevo/Podujevë, a Kolic/Koliq se nalazi u opštini Priština/Prishtinë, ali severno od Prištine/Prishtinë - blizu Podujeva/Podujevë.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Mislim da ste rekli da se radi o periodu druge polovine 1998. godine, od avgusta/septembra 1998. godine?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Avgust, septembar, oktobar 1998. godine, da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: I ako samo možete da... a datum presude je 15 jul 2003. godine?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Tako je.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: I ako samo možete da pročitate obeleženi deo na prvoj stranici, a nastavlja se i na drugoj stranici?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: "U vezi sa Latifom Gashijem, odnosno komandantom Lata. Tokom perioda od 30. oktobra 1998. godine do kraja aprila 1999. godine zajedno sa Rrustemom Mustafom i uz pomoć i podršku Nazifa Mehmetija i ostalih,

a u skladu sa zajedničkim zločinačkim poduhvatom, on je protivpravno zatvorio građane, kosovske Albance za koje se smatralo da saraduju sa Srbima u zatvorskom centru koji je organizovan i bio pod kontrolom OVK u Lapaštici/Llapashticë, a takođe i u Majancu/Majac i Potoku/Potok, gde su ih držali u nehumanim uslovima, bez osnovnih sanitetskih uslova, tukli ih i mučili, što je prouzrokovalo njihovu veliku patnju i narušavanje njihovog zdravlja; uskraćeno im je bilo i pravo na pošteno suđenje. Svrha ovog plana je bila da se zatvorenici primoraju da priznaju da nisu lojalni OVK i da se onda ti zatvorenici kazne zato što nisu lojalni OVK. Tačke broj 2, 5 i 8..." Izvinite, krenuću iz početka."U periodu od 31. maja 1999. godine do nepoznatog datuma - sredine juna 1999. godine, na nepoznatoj lokaciji u Kolicu/Koliq, on je u saradnji sa Naimom Kadriom protivpravno zatvorio, tukao i mučio *svedoke Q* i *R* što je prouzrokovalo njihovu veliku patnju i narušavanje njihovog zdravlja, a uskraćeno im je bilo i pravo na pošteno suđenje (Tačke broj 3 i broj 9). Tokom perioda od 1. avgusta 1998. godine do 26. septembra 1998. godine, u zatvoreničkom centru koji je organizovala i držala pod svojom kontrolom OVK u selu Bajgora/Bajgorë, on je tukao i mučio Milovana Stankovića, što je prouzrokovalo njegovu veliku patnju i narušavanje njegovog zdravlja, i tako je podržavao i pomagao protivzakonito zatvaranje Milovana Stankovića. (Tačke broj 12 i broj 14)."

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Molim vas da pređemo na stranicu ERN oznake broj 1484, a to je presuda pod brojem 21 sa ovog suđenja i da sada pročitate ove označene delove.

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR:"U velikom broju slučajeva u ovom predmetu, osobe su bile zatvorene iz razloga koje Pretresno veće smatra nedovoljnim, ponekad minimalnim čak i da bi bila adekvatna za preliminarnu fazu hapšenja. U tim slučajevima, zatvaranje je bilo samovoljno od trenutka samog hapšenja. U slučajevima gde je Pretresno veće našlo da je razlog za hapšenje moglo da bude opravdano, jasno je da nije došlo do bilo kakvog nezavisnog suđenja na kom bi zatvorenici mogli da ospore naređenja na osnovu kojih su bili zatvarani. U svim slučajevima, namera da se zatvorenici krivično gone za njihove navodne prestupe ili druge prekršaje po navodima OVK je bila sprovedena kršenjem odredbi Zajedničkog člana broj 3 i Protokola broj II. Dokazi u predmetu ukazuju na to da li će zatvorenik bio pušten ili ne iz zatvora zavisilo od stava viših komandanata OVK i nikog drugog. U ovom slučaju, Pretresno veće je zaključilo da su kosovski Albanci tokom oružanog sukoba 1998. godine i 1999. godine bili nasilno kidnapovani ili u nekim slučajevima pozivani i stavljeni u pritvor zbog navodnih prekršaja koji su u najboljem slučaju bili loše obrazloženi. Osnova tih navoda se menjala iako se u većini slučajeva svodila na to da je ponašanje tih lica bilo neprikladno ili nelojalno prema OVK. Iz iskaza zatvorenika je jasno da je njihovo zatvaranje bilo sprovedeno kako bi se sproveo proizvoljni skraćeni postupak suđenja. Činjenica jeste da u tako sprovedenim sudskim postupcima nije bilo osnovnih sudskih garancija, a pritvor osoba se ipak nastavio, što dovodi do zaključka da je zatvaranje tih osoba bilo očigledno kršenje Člana broj 9 ICCPR, Zajedničkog člana broj 3 i Člana broj 6 Protokola III. Odsustvo bilo kakvih zakonitosti od strane OVK u upravljanju zatvorom i u toku suđenja u područjima na Kosovu/Kosovë pod kontrolom OVK, samo su još više pogoršali situaciju."

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Molim vas da sada pređemo na stranicu broj 84 presude, koja ima oznaku ERN 1547. Kako bi uštedeli vreme, molim vas da samo pročitate zadnji paragraf na ovoj stranici.

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR:"Pretresno veće nema nikakvu sumnju da je postupak sa zatvorenicima u Lapaštici/Llapashticë bio užasan. Kao što smo ranije naglasili, uslovi u prostoriji u kojoj je držano 15 ili 16 zatvorenika bili su nesumnjivo

neljudski. Ponovo, kao i u Bajgori/Bajgorë, tvrdnja branjenika da nije bilo ispitivanja jednostavno nije tačna. Dalje, Pretresno veće zaključuje da su oni koji su bili zatvorenici u dužem vremenskom periodu bili izloženi redovnim prebijanjima sa namerom da se nateraju da priznaju da nisu bili lojalni OVK i/ili da bi se od njih izvukla informacija ili priznanje. Postupanje prema tim zatvoreniciima se svodilo na mučenje."

TUŽILAC WHITING: Časni Sude, zamolio bih da se ovom dokumentu dodeli broj.

sekretar: To će biti dokazni predmet Tužilaštva broj P50.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da sada pređemo molim vas na dokumente u tabulatoru broj 45. Gospodine Lehtinen, molim vas recite nam kakvi su ovo dokumenti?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: To je odluka kojom se unosi ispravka u prethodnu presudu gde je pogrešno naveden datum. Tačan datum je 27. mart 1999. godine, a pre se navodio 27. april 1999. godine.

TUŽILAC WHITING: Časni Sude, zamolio bih da se ovom dokumentu dodeli broj.

sekretar: To će biti dokazni predmet Tužilaštva broj P51.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Idemo sada na sledeći dokument koji ima naslov *Kosovski biografski izveštaj, Fatmir Limaj* Gospodine Lehtinen, molim vas recite nam kakav je ovo dokument?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: To je izveštaj o biografiji gospodina Fatmira Limaja koji je napravila Kancelarija SAD u Prištini/Prishtinë.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Koji je datum na ovom dokumentu?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: To je 2. mart 2001. godine.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Kako ste došli do ovog dokumenta?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Dobijen je od Vlade SAD.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Molim vas da sada okrenete drugu stranicu dokumenta broj 5. Možete li da pročitate obeleženi deo?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: "Sa izbijanjem rata na Kosovu/Kosovë u proleće 1998. godine, Fatmir Limaj je postao jedan od prvih komandanata OVK koji je izašao u javnost koristeći svoj nadimak Çeliku (čelik). Na početku je Limaj bio 5 meseci komandant brigade u području Mališeva/Mališevë, gde je stekao reputaciju upornog i tvrdoglavog čoveka. Posmatrači Kosovske diplomatske misije, PKDM i OEBS-ove Kosovske verifikacione misije, KVM smatrali su ga za veoma teškog pregovarača i nisu mogli da ga uvere da spreči svoje vojnike da napadaju policijske patrole. Te jeseni je gospodin Limaj postao član Glavnog štaba OVK."

TUŽILAC WHITING: Časni Sude, zamolio bih da se ovom dokumentu dodeli broj.

sekretar: To će biti dokazni predmet Tužilaštva broj P52.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Idemo sada na sledeći dokument koji ima ERN oznaku K0310973 do broja 0979. Kakav je ovo dokument?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Ovo je izjava iz Srpske policije. Izjavu je dao Hisni Murseli.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Kog datuma je izjava data?
SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: 10. januara 1999. godine.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Kako ste došli do ove izjave?
SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Ovo smo primili kao sastavni deo velikog broja dokumenata koji su bili zaplenjeni u jednom sudu u Prištini/Prishtinë u junu 1999. godine, neposredno posle rata.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: A na osnovu kog ovlašćenja?
SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Na osnovu sudskog naloga suda.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Suda u Prištini/Prishtinë?
SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li je ovaj dokument u posedu suda od juna meseca 1999. godine?
SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Tako je.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li znate da li je gospodin Murseli koji je dao izjavu još uvek živ?
SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Saznao sam da osoba pod imenom Hisni Murseli nije više živ.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Kako ste to saznali?
SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Razgovarao sam sa njegovim bratom i od njega sam saznao da je umro u januaru 1999. godine.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Šta vam je on rekao, pre svega šta je znao o zatvoreništvu njegovog brata i kasnije o njegovoj smrti?
SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Brat gospodina Murselija mi je rekao da je oko 8. januara 1999. godine Hisnija uhapsila Srpska policija i da je to poslednje što on o njemu zna. Otprilike 20 dana posle toga, porodica Hisni Murselija je obavestena da je gospodin Murseli nastradao i da mu se telo nalazi u mrtvačnici u Prištini/Prishtinë.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da li gospodine Lehtinen znate na osnovu ovog dokumenta da li je informacija koja je dostavljena od gospodina Murselija, odnosno koja je navodno informacija gospodina Murselija zaista i bila njegova, ili je to o čemu je razgovarano jednostavno zapisano na papiru?
SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: To je nemoguće da se sazna.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Molim vas da sada pročitate obeleženi deo prve stranice tog razgovora?
SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: "U maju 1998. godine stigao sam u zemlju iz Slovenije gde sam privremeno radio. Došao sam da bih se aktivno priključio OVK što sam ubrzo i uradio u mom selu Nekovcu/Nekovc. Moje selo teritorijalno spada pod OVK jedinicu *Çeliku* koju je vodio Fatmir Limaj iz sela Banje/Banjë blizu Mališeva/Malishevë."

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Okrenite sada stranu broj 4 tog razgovora. Molim vas da pročitate obeleženi deo.

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: "Znam da su jedinice OVK bile organizovane i u drugim selima kao što je selo Sedlare/Shalë, gde su njeni članovi bili u delu naselja *Karpuzi*; u Lapušniku/Llapushnik su bili u delu koji se zove *Sopi* i *Gasi* i tu je bilo oko 70 pripadnika. U Donjoj Fuštici/Fushticë e Poshtme je bilo 10 pripadnika, a u Gornjoj Fuštici/Fushticë e Epërme 26 pripadnika. Nije bilo drugih organizovanih jedinica u Komoranu/Komoran osim onih u *Viljaku* i *Buzalji*, a što je u blizini Kišne reke/Kishnarekë. Sve ove jedinice su bile u okviru vojne formacije *Çeliku* pod komandom Fatmira Limaja, koja je imala štabove u Klečki/Kleçkë i u Beriši/Berishë."

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Okrenite sada sledeću stranu molim vas. Pročitajte obeleženi deo.

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: "Tokom sukoba između MUP-a i OVK u Lapušniku/Llapushnik, gde je OVK kontrolisala deo puta Priština/Prishtinë – Peć/Pejë, veliki broj pripadnika OVK bio je raspoređen na položaj u Lapušniku/Llapushnik. Tokom prvog dana, moja jedinica nije bila upućena na taj položaj jer je Fatmir Limaj mislio da tamo ima dovoljno prisutnih jedinica. Međutim, nakon povlačenja snaga *Plumbi* OVK iz područja *Pogrk* u Lapušniku/Llapushnik, sam Fatmir Limaj je onda došao u Kišnu reku/Kishnarekë i naredio nam da zauzmemo položaje u Lapušniku/Llapushnik. Oko 2.00 časa iste noći, moje odeljenje je peške krenulo u Lapušnik/Llapushnik, gde smo zauzeli svoja mesta u rovovima četvrti *Sopi*. Izjutra smo se borili protiv pripadnika MUP-a, a onda smo posle borbe od nekoliko časova se povukli prema selu Beriša/Berishë. Po naređenju Fatmir Limaja moje je odeljenje prebačeno iz sela Beriša/Berishë u selo Negrovce/Negroc da bi učestvovali u daljim borbama protiv pripadnika MUP-a. Onda smo prebačeni u naselje *Durđica* u selu Orlate/Arllat, opština Glogovac/Gllugoc, gde smo zauzeli položaje i borili se protiv pripadnika MUP-a. Posle tri ili četiri časa borbe povukli smo se u selo Beriša/Berishë. Želeo bih da pomenem da je nekoliko komandanata OVK kao što su Fatmir Limaj, Shaban Shala, Jakup Krasniqi boravilo u selu Beriša/Berishë u to vreme."

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Okrenite sada stranu broj 7 tog razgovora. Molim vas da pročitate taj obeleženi deo.

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: "Želim da dodam da je postojao improvizovan zatvor u naselju *Gashi* u Lapušniku/Llapushnik, gde su pripadnici OVK zatvarali kidnapovane Srbe i Albance. Znam da je zatvor bio neka vrsta bunkera koji je bio ukopan pod zemljom i da se nalazio u kuće Shaqir Vojvode na imanju Bali Vojvode gde se nalazio Štab OVK. Bilo je oko 35 Srba zatvorenika i otprilike isto toliko Albanaca. Koliko ja znam, neposredno pre sukoba pripadnika MUP-a sa pripadnicima OVK u Lapušniku/Llapushnik, zatvorenici su iz ovog zatvora prebačeni u Klečku/Kleçkë, i ja ne znam šta je sa njima kasnije bilo. Albanci koji su bili zatvorenici etiketirani su kao "srpski špijuni". Znam da su Haziz Dugolli iz Nekovca/Nekoc i Shaban Syliqi iz Kišne reke/Kishnarekë bili među zatvorenima. Što se tiče Shabana Syliqija, znam da je on proveo dva ili tri meseca u zatvoru na početku leta 1998. godine – između maja i juna meseca otprilike, a oslobodio ga je komandant Maliq Vilaku, koji je garantovao za njega da on nije špijun i da mu on u potpunosti veruje. Odmah posle puštanja na slobodu, Shaban Syliqi se priključio OVK i preuzeo je 20 pušaka od Maliq a kasnije je bio zadužen sa jednim mitraljezom tipa *Gulinov*."

TUŽILAC WHITING: Časni Sude, zamolio bih da se ovom dokumentu dodeli broj.

sekretar: To će biti dokazni predmet Tužilaštva broj P53.

SUDIJA PARKER: Gospodine Whiting, možda je ovo zgodan trenutak?

TUŽILAC WHITING: Da.

SUDIJA PARKER: Nastavljamo sa radom u 17.50 časova.

(pauza)

SUDIJA PARKER: Gospodine Whiting?

TUŽILAC WHITING: Hvala vam časni Sude. Sada smo završili sa trećim registratorom. Ostao je još samo jedan dokazni predmet, a to je zbirka fotografija, zbirka žrtava za koju se nadam da je imate.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Gospodine Lehtinen, da li imate pred sobom knjigu žrtava?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Da, imam.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Obeležena je sa "Ubijene žrtve i preživeli žrtve". Možete li da nam kažete šta se nalazi u ovoj zbirci?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Ovo su fotografije žrtava koje su u vezi sa ovim predmetom. Postoje dva dela: u prvom delu su ubijene žrtve, a u drugom delu su preživeli žrtve. Svaka fotografija ima svoju ERN oznaku i ime osobe. I na početku...

ADVOKAT KHAN: Časni Sude.

SUDIJA PARKER: Da?

ADVOKAT KHAN: Ustao sam zbog nečega što je očigledno. Izgleda da postoji problem sa sistemom *LiveNote*. Nije uobičajeno brz.

SUDIJA PARKER: Moj jeste.

ADVOKAT KHAN: Časni Sude, naš nije. Mislim da moj prijatelj može da nastavi sve dok je to dostupno na transkriptu. Nadajmo se da to može da se reši izvan sudnice.

SUDIJA PARKER: Hvala vam. Tehnička pomoć je već na putu.

ADVOKAT KHAN: Hvala vam, časni Sude.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Možete da nastavite, ako se sećate gde ste stali u svom odgovoru.

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Da. Na početku oba ova dela se nalazi sadržaj sa imenima i ERN oznakama kao i sa brojevima stranica na kojima se nalaze fotografije u oba dela zbirke.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Možete li da nam kažete kako ste došli do ovih fotografija?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Fotografije ubijenih žrtava dobijene su od porodica i rodbine žrtava. A kada je reč o preživelim žrtvama, one su dobijene od njih samih kada smo im zatražili.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: A da li ste u ovim izvorima mogli da potvrdite da je svaka osoba koja je identifikovana na fotografiji zaista ta osoba?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Da, tako je.

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Časni Sude, ja neću da prolazim kroz sve ove fotografije, ali bih zamolio za ovu zbirku da joj se dodeli broj dokaznog predmeta i da ona takođe bude pod pečatom.

SVEDOK LEHTINEN: Časni Sude, da li mogu ja da dam još jedan komentar?

SUDIJA PARKER: (mikrofon nije uključen)

TUŽILAC WHITING – PITANJE: Da. Ako imate još neki komentar?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Želim da dam komentar o spisku ubijenih žrtava. Svi su oni povezani sa istragom, sa izuzetkom... i svako od njih će biti opisan kao žrtva logora u Lapušniku/Llapushnik osim broja 25 ubijene žrtve, a to je osoba koja se povezuje sa nestankom ostalih zatvorenika. I on... i nestanak ove osobe se dogodio u isto vreme. Međutim, nijedan svedok ga neće pomenuti u vezi logora u Lapušniku/Llapushnik.

TUŽILAC WHITING: Hvala vam gospodine Lehtinen na ovom objašnjenju. Ako može da se dodeli broj dokaznog predmeta i da bude pod pečatom, molim vas.

sekretar: To će biti dokazni predmet Tužilaštva broj P54, pod pečatom.

TUŽILAC WHITING: Časni Sude, ja nemam više pitanja za ovog svedoka. Imam još dva proceduralna pitanja. Prvo je da je svedok obeležio 4 karte, karte broj 5, 6, 7 i 8. Zamolio bih i da se njima dodele brojevi, a znam da su tri broja već za to ostavljena.

sekretar: Gospodine Whiting, karta broj 6 iz dokaznog predmeta Tužilaštva broj P1 sada će biti dokazni predmet Tužilaštva broj P2. Slika broj 7 iz dokaznog predmeta Tužilaštva broj P1 sada će biti dokazni predmet Tužilaštva broj P3. Slika broj 8 iz dokaznog predmeta Tužilaštva broj P1 sada će biti dokazni predmet Tužilaštva broj P4. A karta broj 5 iz dokaznog predmeta Tužilaštva broj P1 koja je danas obeležena sada će biti dokazni predmet Tužilaštva broj P55.

TUŽILAC WHITING: A to su obeležene verzije ovih karti?

sekretar: Tako je.

TUŽILAC WHITING: Hvala vam. Sledeće proceduralno pitanje... oprostite mi ako ovo nije potrebno, ali bih ja sada hteo da prebacim sve dokazne predmete u dokazni spis. Možda je to već urađeno. Možda je već uvršteno u dokaze. Jednostavno mi nije dovoljno poznat proceduralni mehanizam u ovoj sudnici.

SUDIJA PARKER: (mikrofon nije uključen)... Izvinjavam se. Kada se odredi broj dokaznog predmeta, onda je taj dokazni predmet uveden u spis. Kada se obeleži samo u svrhu identifikacije, onda nije uveden u spisak dokaza.

TUŽILAC WHITING: Dakle, svi ovi dokazni predmeti se nalaze u spisku dokaza?

SUDIJA PARKER: Da.

TUŽILAC WHITING: Hvala vam, časni Sude. Ja nemam više pitanja.

ADVOKAT TOPOLSKI: (mikrofon nije uključen)

SUDIJA PARKER: (mikrofon nije uključen)

ADVOKAT TOPOLSKI: Mogu li da primetim da mi je ovo prvi put u karijeri da počinjem sa unakrsnim ispitivanjem svedoka u petak uveče u 18.00 časova.

UNAKRSNO ISPITIVANJE: ADVOKAT TOPOLSKI

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Gospodine Lehtinen, mislim da vi već znate da ja zajedno sa gospodinom Powlesom zastupam Isaka Musliua. Postoji određeni broj pitanja koje bi hteo da vam postavim iz određenih oblasti. Mogu li prvo da vas pitam o vašem pristupu istagama generalno. Vi imate značajno iskustvo na Kosovu/Kosovë, zar ne?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Tako je.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Da li govorite albanski jezik?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Ne.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Juče ste nam rekli da ste radili kao policijski službenik tokom 2000. godine i 2001. godine?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Bili ste u tom regionu kao mirotvorac, po vašim rečima tokom 1995. godine i 1996. godine. Da li je to bilo na Kosovu/Kosovë ?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Ne, to nije bilo na Kosovu/Kosovë.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Nije na Kosovu/Kosovë. Vi ste zar ne, i lično učestvovali u istrazi u ovom predmetu neko duže vreme?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: To je tačno.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: I ja mislim da ste vi najviše rangirani istražitelj koga ćemo da čujemo, možda osoba sa najviše znanja o tome, da li bi to bilo tačno?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Tačno je.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Mogu li onda da vas pitam kako pristupate tom zadatku gospodine Lehtinen. Što se vas tiče i onih kojima ste odgovorni, da li svoj zadatak shvatate kao objektivno traganje za istinom?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Ili tražite kako bi potvrdili već prethodno postavljenu poziciju? Koje od ta dva?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Izabrao bih ovo prvo – tragam za istinom.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Kada se vodi intervju, a pogledaćemo kasnije neke delove, da li se slažete da treba izbegavati sa postavljanjem sugestivnih pitanja svedocima?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Slažem se.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Mi dolazimo iz različitih delova evropskog kontinenta, vi i ja, pa nisam siguran da se dobro razumemo. Šta vi podrazumevate pod terminom "sugestivna pitanja"?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Ja pod tim podrazumevam postavljanje pitanja na takav način da pitanjem pokazujete kakav odgovor očekujete od onoga koga intervjuišete.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Ni sam to ne bih mogao bolje da definišem gospodine Lehtinen. Pitam se da li bi mogli da pogledate u jedan dosije koji smo mi pripremili.

ADVOKAT TOPOLSKI: Časni Sude, vi bi to trebali da imate. Nosi naslov "Dokumenti koji će biti korišćeni tokom unakrsnog ispitivanja gospodina Lehtinena". Svako od vas časni Sude trebalo bi da ima po jedan primerak. Časni Sude, mogu li samo da kažem da su ova dokumenta dostavljena sinoć Tužilaštvu kako bi ih pogledali tokom noći.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Gospodine Lehtinen, vi u ovom svežnju imate izvode iz različitih dokumenata ovog predmeta. I samo bih hteo da vas pitam o ovoj temi o kojoj smo upravo razgovarali - o sugestivnim pitanjima, jednu ili dve stvari ako mogu? Pre svega, prvi dokument je u stvari deo intervju sa svedokom Shukri Bujom. Da li vidite tabulator broj 1 gospodine Lehtinen?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Da, vidim.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Molim vas da to otvorite. To bi trebalo da je stranica broj 8639 – govorim vam samo četiri poslednje brojke. Da li ste to našli?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Da, našao sam.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: A vi ste zar ne predstavljeni inicijalima OL na ovoj strani?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Tako je.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: I vidimo da je tema ispitivanja u ovoj fazi otmica?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Pogledajte to. Ako gledate unutrašnju paginaciju, onda je to strana broj 1. Ako okrenete stranu broj 20 ili broj 8658, koju god želite, hteo bih da vam obratim pažnju na pitanje koje ste postavili ovom svedoku, iz koga ćemo čuti, negde otprilike na sredini."U vreme kada ste posetili logor, da nazovemo to logorom, ili glavno... to mesto u Lapušniku/Llapushnik." Da li vidite to?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Mm-hmm.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Ako okrenete dalje tri, četiri strane, do broja 24 ili do broja 8662 u desnom gornjem uglu iste strane, videćemo kako se još to opisuje sa vaše strane, negde pri vrhu, gde stoji:"Kada ste otišli na to mesto, da li ste naišli na stražare... nazovimo to zatvorom." Samo pola strane na dole, svedok to mesto pominje kao "punkt", a vi to pominjete kao "mesto". Možda je ovo za vas malo čudno gospodine Lehtinen, ne znam, možda to i drugi isto misle. Ali da li vi stavljate reči u usta svedoku tako što koristite reč "mesto"?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Svakako da to nije bila moja namera. Da li mi je dozvoljeno da... da li želite da ja...

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Ja sam vam postavio pitanje. Morate da odgovorite.

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Ova vrsta intervjuja je... već dugo vremena govorimo o tom "mestu" ili kako da ga nazovemo. Svedok svakako u ovom slučaju nije koristio naziv "zatvor" za to. Očigledno je da nam nije jasno koju zajedničku reč da koristimo za mesto o kom se govori.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Da li je vaš stav tokom istrage gospodine Lehtinen bio da se po pitanju tog mesta radi o zatvoru? Da li ste to smatrali?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Nakon pregleda materijala koji mi je bio na raspolaganju kada sam počeo sa istragom – da.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Da pogledamo sada kakav je vaš opšti stav po pitanju zatvora i kako se on ovde pojavljuje. I na samom početku ovog dokumenta ponovo... kao što sam već pomenuo, ovo su delovi intervjuja sa Shukri Bujom. Mogu li da vas zamolim da okrenete stranu broj 18 ili broj 8633?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: 8633?

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Da. Na toj stranici malo na dole od početka. Da li ste našli? Na stranici broj 18 ili broj 8633. Da li ste našli?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Vi tu govorite na kraju strane:"Vodili ste rat protiv Srba za slobodu svog naroda i svoje zemlje, ali je činjenica da su se događale stvari u tom području koje nisu mogle da se opravdaju čak i u ratnim uslovima." To ste vi rekli gospodine Lehtinen zar ne?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Tako je.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Zar to ne pokazuje vaš opšti pristup u pitanju logora – da nema ničeg lošeg kada se radi o logorima, jedino problem može da bude šta se u njima događa. Da li sam ispravno shvatio vaš stav u ove dve izjave?

TUŽILAC WHITING: Časni Sude, ulažem prigovor na ovo pitanje. Ne vidim kakva je njegova relevantnost?

SUDIJA PARKER: Meni se čini da se relevantnost sama prikazuje, ako mogu da budem malo netaktičan u ove sate. Pitanje je postavljeno kako bi pokazalo da li su reči ili misli radije bile sugerisane svedoku nego što je ostavljano da sam svedok kaže svoj stav. Moguće da je poslednja misao postavljena na malo čudan način, ali...

ADVOKAT TOPOLSKI: To je sigurno zbog kasnih sati.

SUDIJA PARKER: U svakom slučaju je to pohvalno, gospodine Topolski.

ADVOKAT TOPOLSKI: Pa, hvala vam časni Sude .

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Vaš pristup, vaša pozicija kao višeg istražitelja o postojanju logora je da on sam po sebi nije problematičan, da li se slažete?

TUŽILAC WHITING: Časni Sude, meni je žao što ponovo ustajem da uložim prigovor, ali ovde se ne pita kako... o sugestivnim pitanjima ili o tome kako su stvari stavljene u misli svedoku. Ovde je pitanje o njegovom mišljenju o tim stvarima i ne vidim na koji je način to relevantno?

SUDIJA PARKER: Mi ćemo dozvoliti da se nastavi sa ovim pitanjem gospodine Whiting. Mislim da je namera jasna – da je lično mišljenje pronašlo na neki način svoj odraz u načinu na koji su pitanja postavljana svedoku. Da li će to naći potvrdu u odgovorima, drugo je pitanje.

ADVOKAT TOPOLSKI: To je sve što me zanima. Neću da idem dalje sa ovim.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Da li ste razumeli pitanje gospodine Lehtinen?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Jesam.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: I koji je vaš odgovor?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Nadam se da nije u pitanju jezička barijera. Nadam se da reč "logor" shvatamo na isti način. Engleski jezik mi nije maternji. Moj odgovor na pitanje bi bio... po mom shvatanju nema ništa loše u samoj reči "logor".

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: To je bio rat. Da?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: U ratu, vojske, bile one regularne ili ne zarobljavaju ljude, zar ne?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Tačno.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Oni ispituju ljude, zar ne?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: I to je tačno.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Način na koji je postupano sa zarobljenicima je ono o čemu se i radi u ovom predmetu, zar ne?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Upravo tako.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Da pređemo sada na jedno drugo pitanje, a to su izjave koje ste sami uzimali, u opštem smislu. Vi ste lično učestvovali u jednom broju izjava u ovom predmetu tokom vođenja razgovora, zar ne?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: To je tačno

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Videćemo njihov spisak u tabulatoru broj 2. On nije potpun, ali je broj prilično indikativan jer se radi o 29 intervju a i izjava koje možda nikada niste brojali, ali ste u svim tim izjavama gospodine Lehtinen vi bili ključni učesnik. Da li se slažete?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Da, slažem se.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Molim vas da sada predete na tabulator broj 3, gde ćete da vidite dokument koji ćemo često da srećemo tokom ovog suđenja. Radi se o izjavi svedoka i ...

ADVOKAT TOPOLSKI: Časni Sude, pre nego što pomenem ime svedoka na koga se ovo odnosi, da li mogu da vas uz dužno poštovanje zamolim časni Sude da me podsetite na koji način da govorim o ovom svedoku. U tabulatoru broj 3 se vidi i njegovo ime i prezime. Ne želim da samovoljno pominjem ime ukoliko to nije adekvatno.

SUDIJA PARKER: Sve dok to ne bude konačno rešeno, možda da svako od nas pročita ime a da ga vi ne pomenete.

ADVOKAT TOPOLSKI: L27 je drugi način na koji može da se svedok opiše. Drago mi je što sam to pitao, jer nisam želeo da napravim prestup.

SUDIJA PARKER: To je lebdelo u vazduhu tokom popodneva. Da.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Hvala vam. Zvaćemo ga L27 gospodine Lehtinen.

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Svi mi znamo o kome govorimo. Da li ste vi bili prisutni kada je ovo pripremano?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Ne, nisam.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Ne. Gospodine Lehtinen, da li ste prethodno pročitali ovu izjavu?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Da, jesam.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Možete li da okrenete drugu stranu tog dokumenta, na kraju strane. Ponovo, ja samo želim da shvatim na koji način su uzimane izjave, a na Sudu je svakako da odluči o težini koju će da prida ovim izjavama."Svedok želi da nešto promeni u svojoj izjavi" kaže se na kraju stranice. Da li vidite to?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Mm-hmm. Da, vidim.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: "Sledeći..." a pod čim ja podrazumevam da je to ono što svedok sada hoće da kaže:"Njegovog oca je odveo komandant Ramiz Qiriqi (on sada živi u Lipljanu/Lipjan). On je iz sela Krajmirovce/Krojmir.Qerqiz je poslao naređenje

Qiriqiju da uhapsi njegovog oca". Da sada pretpostavimo u svrhu ovog pitanja da je Qerqiz koji se ovde pominje u stvari Isak Musliu. Da. Da pretpostavimo to na trenutak. Ovde izgleda da se kaže da svedok sada hoće da kaže da je Qerqiz - Musliu poslao naređenje Qiriqiju - koji je svedok Tužilaštva u ovom predmetu - da on izvrši hapšenje. Tako je rečeno, zar ne?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Želim da pogledate u prvi deo izjave svedoka na prethodnoj strani i da pročitate u sebi možda prvih desetak redova, od reči "Pre dve godine" do dela "KPS u Uroševcu/Ferizaj". Da li ste to pročitali gospodine Lehtinen?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Ako je ovaj pasus na drugoj strani nastao sa namerom da nešto promeni, pod pretpostavkom da ostatak izjave nema nikakve veze sa prvobitnim odvođenjem svedokovog oca, taj deo svedok želi da promeni, zar ne, dodajući tu imena koja pominje - Qerqiz i Qiriqi?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Možete li da ponovite molim vas?

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Ovih prvih nekoliko redova tiču se otmice, zar ne?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: To je tačno.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Govori se o odvođenju u Lapušnik/Llapushnik i o tome kako su... hapšeni i zbog čega je neko bio uhapšen, zar ne?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: To je tačno.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: U redu. Od strane komandanta zatvora. A onda neko ko se zove Musliu ih posećuje svaka tri ili četiri dana. On je bio komandant jednog područja, borbenog područja. A ono što ovaj svedok želi sada da promeni jeste da kaže nešto više o Qerqizu koji je naredio hapšenje. Da li je to tačno?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: To je tačno.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Vi ste i sami vodili čitav niz ovakvih razgovora, kao što smo već rekli. Kada se sa svedokom razgovara i kada se to zapisuje, na koji način se to radi gospodine Lehtinen - da li se sve zapisuje i onda pročita svedoku?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Tako se to odvija.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: I svakom svedoku se pruža prilika da doda, prepravi, promeni bilo šta što želi? Da li je to tačno?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: To je tačno.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Da li ste ikada na primer... i ja vam ne sugerišem da u tome ima bilo šta loše... rekli svedoku na kraju razgovora:"Da li možete da nam pomognete malo više oko ove teme?"

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Pa, pretpostavljam da bih pitao da li ima još nekih dodatnih informacija, da.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Da. Ako na primer kao iskusni policajac imate osećaj da svedok ima još nešto da kaže, onda bi to bio razlog da se tako uradi?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: To je tačno.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Pretpostavljam da bi drugi razlog bio ako svedok po vama nije dovoljno rekao? Da li se slažete?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Slažem se.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Ne mogu više o tome da vas pitam jer niste bili tamo, ali smo ovo hteli da iznesemo kao jedan primer. Da sada pređemo na drugi aspekt u vezi sa uzimanjem izjave i samim istražiteljskim procesom. U tabulatoru broj 4 mi vidimo set fotografija, to ćemo ja mislim gledati mnogo puta u toku ovog suđenja. Na fotografiji pod brojem 2 se nalazi klijent koga ja zastupam. Gospodine Lehtinen, da li ste vi učestvovali u izboru fotografija koje su se našle u ovom setu fotografija?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Da, jesam.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Da li ste tokom sprovođenja istrage bili zadovoljni procedurom koja je primenjena kada su fotografije kao što su ove bile pokazivane svedocima?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Koliko ja... po mom saznanju, da.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Da li znate za bilo koje okolnosti kada ta procedura nije poštovana, mislim na propisanu proceduru?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Da li mi sada govorimo o ovom setu fotografija?

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: O ovom setu fotografija i o setovima fotografija uopšteno.

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: U vezi onih koje su sproveli istražitelji MKTJ, ja nemam informacije o tome.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: U redu. S obzirom da ste vi učestvovali u stvaranju ili ste možda i sami napravili ovaj set fotografija, mogu li ovo da vas pitam: Na osnovu čega je izabrana baš ova fotografija Musliua?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Koliko se ja sećam, to je jedina fotografija gospodina Musliua koju smo imali.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Jedina fotografija koju ste imali. Ali imamo još neke njegove fotografije, zar ne? Tri, zar ne? Vi imate vaš svežanj sa dokazima u tabulatoru od broja 1 do broja 20. Gledali smo to juče. Molim vas da nađete tabulator broj 9. Molim vas da uz pomoć prsta pored tabulatora broj 9 okrenete i tabulator broj 10. Broj 9 je otkriven u kući Musliua, zar ne?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: To je tačno.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Kao i broj 10?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Da. Da li je vaš stav gospodine Lehtinen da vi niste imali ove dve fotografije gospodina Musliua u tabulatoru broj 9 i broju 10 u vreme kada ste razgovarali sa svedocima? Da li to kažete?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: To je tačno. Delimično.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Delimično?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Dok nisu bili završeni pretresi.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Da?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Da li se slažete da se njegova fotografija u tabulatoru broj 9 razlikuje od njegove fotografije u setu fotografija pod brojem 2?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: To je potpuno tačno.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Da. Da li ste ikada vratili ijednom svedoku kome ste pokazali set fotografija broj 2 sa kopijom fotografije koja se nalazi u tabulatoru broj 9?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Mi smi pokazivali taj set novih fotografija, ali ja... sada ne mogu da se setim. Morao bih da proverim materijal da vidim da li je to pokazano nekome ko je video prethodne fotografije.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Pa, možda ćete vi to istraživanje i da sprovedete za nas gospodine Lehtinen. Da li biste bili ljubazni da to uradite? Pitanje koje vam postavljam jeste da li je bilo kom svedoku pokazana fotografija Musliua... ona fotografija kako izgleda u tabulatoru broj 9? Da li razumete pitanje?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Ako je to pitanje, odgovor je da.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Odgovor je pitanje.

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Ako je pitanje da li je svedoku njegova fotografija pokazana u tabulatoru broj 9?

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Odgovor je da?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Kom svedoku?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Ne znam da li smem da kažem ime?

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Ja ne znam šta ćete vi da kažete.

TUŽILAC WHITING: Ja nemam odgovor na to pitanje. Ne znam o kom se svedoku radi.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Pa, gospodine Lehtinen, da li znate identitet svih zaštićenih svedoka u ovom predmetu?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT TOPOLSKI: Časni Sude, ne znam da li bi bilo odgovarajuće da napiše njegovo ime?

SUDIJA PARKER: Upravo sam to hteo da predložim. Hvala vam gospodine Topolski. Možete li da date svedoku papir i olovku. Ako to molim vas može da se pokaže... gospodinu Whitingu.

TUŽILAC WHITING: Časni Sude, po mom i mišljenju gospodina Blacka mi jesmo zatražili zaštitne mere za ovog svedoka.

SUDIJA PARKER: Molim da se ime pokaže i gospodinu Topolskom.

ADVOKAT TOPOLSKI: Puno vam hvala.

SUDIJA PARKER: I ostalim zastupnicima.

ADVOKAT TOPOLSKI: Bez ikakve provere, časni Sude, ja prihvatam da je gospodin Whiting u pravu, i ja radi opreza neću da spominjem ime tog svedoka.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Gospodine Lehtinen, da li možemo da zaključimo koliko se vi sećate da je ta osoba jedina kojoj je pokazana fotografija gospodina Musliua sa bradom, ili postoje i drugi?.

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Koliko se ja sećam, mislim da je to jedina osoba.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Jedina?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Hvala vam puno. Gospodine Lehtinen, da li znate da postoji i video snimak gospodina Musliua iz tog relevantnog vremena?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Ne mogu sada da se setim toga.

ADVOKAT TOPOLSKI: Ne? Pa da vam pokažem onda. Zamoliću da se prikažu na ekranu prvi kadrovi dokaznog predmeta Tužilaštva broj P35. To je video snimak koji nam je verujem pokazao gospodin Whiting ovog popodneva.

TUŽILAC WHITING: Pretpostavljam gospodine Topolski da nas pitate da li...

ADVOKAT TOPOLSKI: Oh. Izvinjavam se. Da li to tako funkcioniše? Žao mi je. Pogrešno sam shvatio situaciju.

TUŽILAC WHITING: U redu. To će samo... gospodin Yonis mi kaže da je potrebno samo nekoliko trenutaka da stavi snimak na sistem *Sanction* i da pronade tu sliku.

ADVOKAT TOPOLSKI: Iznenadio sam vas. Mi ćemo da nastavimo dalje. Da li je u redu da nastavimo dalje? Izvinjavam se što postavljam pitanje a ne obraćam se Pretresnom veću.

TUŽILAC WHITING: Uradite tako, a mi ćemo vas obavestiti čim budemo to pronašli.

SUDIJA PARKER: U ove sate gospodine Topolski malo lične pomoći ne može da šteti.

ADVOKAT TOPOLSKI: Izvinjavam se. Nisam znao kako sistem funkcioniše. Nikada više neću nekoga tako da iznenadim. Izvinjavam se.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: U vezi prikazivanja tih fotografija, ja koristim izraz "set fotografija", a mislim da bi to trebalo da se razjasni. Kada kažete... kada

govorim o fotografiji Musliua sa bradom koja je pokazana tom gospodinu, tu je samo fotografija Musliua i nikoga više. Da li je to tačno?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: To nije tačno.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Nije tačno?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: To je sličan set fotografija, u kojoj su ponovo izabrane slične fotografije ljudi sa bradom.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Nadam se gospodine Lehtinen da ćete u određenom trenutku moći da pokažete taj set fotografija, jer ja to još uvek nisam video.

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Hoću.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Hvala vam. Da odemo sada na drugu temu gospodine Lehtinen, na neka druga pitanja koja se tiču određenih osoba, a vratićemo se na video snimak kada gospodin Yuonis bude spreman. Prvo je ovo. Pod oznakom T5 [tabulator broj 5] u svežnju dokumenata nalazi se izjava gospodina koga ćemo da čujemo pretpostavljam u relativno kratkom periodu (...) (*Izbrisano po nalogu Pretresnog veća*) (...) Da li je tačno?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Tačno je.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: U tabulator broj 5 bi trebalo da se nalazi stranica broj 9 te izjave ili naša strana broj 32184. Da li je tako?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Tako je.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Dobro. Negde na sredini stranice nalazi se paragraf u kome piše: "Tokom mog boravka u logoru" ..." Tokom mog boravka u logoru, nisam video nijednog zatvorenika osim onih koje sam ranije pomenuo u izjavi. Što se tiče zgrada, mogu da kažem da su vlasnici imanja živeli u zgradi koja je na slici obeležena sa brojem 1. Radilo se o supružnicima koji su bili u kasnim pedesetim ili u ranim šesdesetim godinama. Pretpostavljam da su oni bili vlasnici, jer je žena hranila piliće u dvorištu a muškarac je pomagao sa vodom i sličnim stvarima". To je ono što piše, je li tako?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Tačno je.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Da li imate izjave vlasnika imanja?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Da, imam.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Da li te izjave potvrđuju da su oni zaista bili prisutni u toku tih događaja na imanju?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Ne.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Da li njihove izjave govore upravo suprotno?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Da, to je tačno.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Dok se bavimo pojedincima koji jesu ili nisu bili u Lapušniku/Llapushnik u to vreme gospodine Lehtinen, da li mogu ovo da vas pitam: Da li ste upoznati da je u Lapušniku/Llapushnik tokom leta i u proleće 1998. godine bio i seoski doktor?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Dobio sam informacije da je u to vreme u Lapušniku/Llapushnik bio doktor.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Da li ste nju ili njega pronašli?
SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Ja lično nisam, ali se neko drugi sastao sa njim, da.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Neko drugi se sastao sa njim. Da li je on ili ona... to je muškarac?
SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Da li je on dao izjavu?
SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Ne.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Da li onda sledi iz odgovora koji ste upravo dali časnom Sudu da je njegov identitet poznat?
SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Moram da o tome razmislim.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Izvinite.
SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Mi smo saznali identitet jednog doktora koji je navodno bio u Lapušniku/Llapushnik u to vreme.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Sa njim se razgovaralo, ali on nije dao izjavu, je li tako?
SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Tako je. On je odlučio da ne da izjavu.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Da. Da li se sećate njegovog imena?
SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Ne u ovom trenutku.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Ne sećate se.

TUŽILAC WHITING: Gospodine Topolski, izvinite što vas prekidam, ali pronašli smo...

ADVOKAT TOPOLSKI: Oh, vrlo ste ljubazni.

TUŽILAC WHITING: Verujem da je to video snimak o kom ste govorili.

ADVOKAT TOPOLSKI: Hvala vam. Tako je. Da li možemo molim vas da pogledamo sliku kako je možda Musliu izgledao u vreme o kome govorimo i da vidimo to?

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Da li vidite to?
SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Da li vidite gospodina Limaja... osobu za koju se tvrdi da je gospodin Limaj - tu na početku sa desne strane? Da li je to gospodin Limaj?
SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Da, mislim da jeste.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: U redu. Pogledajte u niskog čoveka iza njega. Ja tvrdim da je to Isak Musliu.
SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Iza njega sa leve strane?

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Iza njega, u sredini između njega i gospodina sa drugačijom uniformom. Treći čovek po redu. Da?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Na osnovu ove fotografije nisam siguran.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Ne možete da kažete?

TUŽILAC WHITING: Da li želite da pustimo video snimak?

ADVOKAT TOPOLSKI: Ne, hvala vam. To bi bilo sve.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Postoji još jedna osoba o kojoj želim da vas pitam. Pogledajte sada u tabulator broj 6, radi se o Qeriqiju, Ramizu Qeriqiju. Pominjali smo njegovo ime ranije danas u drugom kontekstu. To je četvrta strana jednog od intervjua sa njim gospodine Lehtinen. Mislim da ste vi tada bili prisutni tamo sa njim. Da, bili ste.

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Da, to je tačno.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Na strani broj 1:"U našoj istrazi..." vi mu kažete "... vi ste osumnjičeni. U toku istrage do sada, mi smo napravili mnogo posla u ovom slučaju, ljudi dolaze ovde u različitom statusu. Usled informacija koje mi imamo o vama, mi smo odlučili da vas pozovemo i ovde ispitamo kao osumnjičenog." Gospodine Lehtinen, da li ste vi jedan od onih koji donosi odluku o tome ko će da bude osumnjičen?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Da, bio sam deo toga, ali to nije bila moja odluka.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Vi imate uticaj na donošenje takve odluke, na osnovu prikupljenog materijala u toj fazi?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Tačno.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: A kada on ili ona počnu kao osumnjičeni i onda završe kao svedoci Tužilaštva, da li ste vi deo odlučivanja i kod takve odluke?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Da, deo toga.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: U tom istom intervjuu se iznose neke tvrdnje u vezi sa postupcima OVK. A ja bih želeo da iskoristim taj intervju kako bih vas pozvao da razjasnimo te stvari. Molim vas da nađete stranicu broj 28 samog razgovora, na vrhu strane je broj 9720, ili ako vam je draže – tabulator broj 7. Vi tu i dalje razgovarate sa Ramizom Qeriqijem. I molim vas da podsetite Pretresno veće koji je status tada imao Qeriqi u OVK?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: U OVK?

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Da.

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Njegov status u OVK?

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Da.

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: On je bio komandant štaba... komandant Štaba OVK.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Važno lice?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Samo želim da vas pitam o tome šta ste vi njemu izneli i koja je osnova za to. "Ljudi..." ovo vaše pitanje se nalazi na sredini stranice. "Neki ljudi su govorili o tome da ljudi donose novac u Štab OVK. Jedan primer je bio..." kako se ovo mesto izgovara?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Krajmirovce/Krojmir.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: "...Krajmirovce/Krojmir, gde ste vi bili komandant. Neka vrsta sigurnosnog novca, da ne bi neko bio uhapšen ili povređen. S jedne strane, neki ljudi govore o plaćanju kako bi mogli da nastave da rade kao policajci u Srpskoj policiji čak i za vreme rata. Preduzetnici kažu, koji su imali radnje ili nešto što su mogli da prodaju Srbima, oni su plaćali lokalnim..." možete li da okrenete stranicu? Ponavlja se, ali radi se o tome da su "... plaćali lokalnim komandantima OVK". Na vrhu sledeće stranice:" Oni su na taj način bili bezbedni i niko ih nije dirao. Drugi deo priče je da ste mogli da platite da OVK nekoga uhapsi ili možda da nekoga povredi. Da li ste ikada čuli za to? – Ovo je prvi put da čujem za nešto tako." Gospodine Lehtinen, da li je ta serija pitanja ili sugerisanja Ramizu Qeriqiju postavljena na osnovu dokaza koje ste vi prikupili?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Svedoci su na različite načine govorili zar ne, sa istražiteljima o plaćanju zaštite OVK novcem. Da li se o tome radi?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Da. Sećam se da je jedan svedok to napomenuo.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Jedan svedok? Više od jednog?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Pa, ja se sada sećam jednog svedoka da je dao izjavu u vezi sa tim.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Da li možete da se setite ko je to bio?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Da, ali radi se o zaštićenom svedoku.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: On je zaštićeni svedok?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Pitam se da li biste bili dovoljno dobri, uz dozvolu časnog Suda, da nam date njegovo ime na listu papira. Ili se možda sećate broja pod kojim je zaveden? Ne? Mnogo tražim u petak uveče.

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: [*svedok prihvata*]

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Još uvek u vezi sa konkretnim osobama gospodine Lehtinen, mogu li da vam postavim jedno ili dva pitanja o gospodinu Jakupu Krasniqiju. Mnogo toga smo čuli kako saopštava u komunikama. Je li tako?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: To je tačno.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Hajde da samo pogledamo ako možemo u onaj deo gde vama ili vašim kolegama govori o svojim komunikama i saopštenjima. Moliv vas tabulator broj 10. Izvinite gospodine Lehtinen, mislim da vi tada niste bili prisutni, a to su beleške istražitelja sa sastanka sa gospodinom Jakupom Krasniqijem, je li tako?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: To je tačno.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Pitam se da li mogu vašu i pažnju ostalih da skrenem na paragraf od broja 20 do broja 26 ovog dokumenta. Gospodin Krasniqi je pitan... vi ste ove beleške videli ranije gospodine Lehtinen, zar ne?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Da, jesam.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Gospodin Krasniqi je pitan u ovom intervjuu, zar ne, mnogo puta o njegovim brojnim komunikacijama i drugim saopštenjima za štampu?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Tačno.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Govorio je o ulozi propagande. Da?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Tačno.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Ne sumnjam gospodine Lehtinen da ste vi to uzeli u obzir zar ne, u vašem otvorenom, čestitom i objektivnom traganju za istinom u ovom predmetu – ulogu propagande - bar što se ovih komunikacija tiče. Da li bi to bilo tačno?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Da, to se uzimalo u obzir.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Ulogu neinformisanja, da li ste i to razmotrili?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Ulogu dezinformisanja, da li ste i to razmotrili?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Stil koji je Krasniqi koristio a koji ste vi obeležavali gospodinu Whitingu je bio namenjen javnoj upotrebi preko komunikacija, preko štampe?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Tačno.

(Pretno veće i Sekretarijat se savetuju)

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: I da bi se objavio u javnosti putem štampe u to vreme... zaustaviću se na trenutak.

(Pretno veće i Sekretarijat se savetuju)

SUDIJA PARKER: Nastavite molim vas gospodine Topolski, nisam želeo da vas prekidam.

ADVOKAT TOPOLSKI: Ne, nikako. Nisam želeo da remetim časni Sud.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Da bi se objavio u javnosti putem štampe očigledno u to ratno vreme?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: To je tačno.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Mogu li sada da predem sa pojedinaca na drugu temu, a to je Vojna policija. Mi ćemo pretpostavljati da čujemo mnogo o toj organizaciji u toku suđenja gospodine Lehtinen. Možemo li da vidimo da li možemo da utvrdimo preko reči svedoka u ovom svežnju dokumenata tačno šta je bila funkcija Vojne policije.

Možemo li da krenemo ponovo sa gospodinom Qeriqijem. Možete li sada da predete na tabulator broj 8.

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Našao sam ga.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Hvala vam. Tabulator broj 8, drugi deo razgovora sa Qeriqijem, kada govorite o Vojnoj policiji. Pri vrhu stranice vi ga pitate: "Da li možemo da malo govorimo o Vojnoj policiji u OVK? -U početku je bila politika bataljona... ko je trebalo da preuzima naređenja od mene? Uskoro je nadležnost bila prebačena..." kaže gospodin Qeriqi "...na komandanta brigade." I na drugoj stranici gospodine Lehtinen on počinje da se bavi sa Vojnom policijom. To je na stranici broj 21 ovog dela intervjuja, na vrhu piše broj 9659. Da li on ovo kaže: "Oni su trebali da drže na oku ponašanje vojske [OVK], kako vojska postupa sa civilima. Trebali su da proveravaju da li se vojska ponaša kako treba prema civilnom stanovništvu u području koje joj je povereno." I malo dalje na strani je sledeće: "Čak i kada su postojale glasine da Vojna policija ima veća ovlašćenja od komandira bataljona - da zatvaraju i hapse, iako je to bilo suprotno pravilima." I malo dalje od toga: "Oni nikada nisu bili na liniji fronta, ali kada su bile borbe - bili su prisutni." A vi ga pitate na sledećoj stranici da li on zna ko je bio komandant Vojne policije, i on navodi ime Nexhmedin. Kada Qiriqi govori o funkciji Vojne policije, da li se vi gospodine Lehtinen slažete sa njim? Kako ste vi to razumeli da je bilo 1998. godine?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Situacija sa Vojnom policijom u leto 1998. godine meni nije sasvim jasna, jer su to različiti svedoci opisivali na različite načine. A ovo je jedan od opisanih načina.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Jedan od načina. Da li se tokom 1998. godine razvila uloga i obaveze Vojne policije? Kako ste vi razumeli?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Da, jasno je da se razvila.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Da li je to više bila funkcija nadzora nad vojskom ili nad civilima ili oba, kako je tekla 1998. godina?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Pa moje shvatanje je bilo da je naglasak bio na vojsci.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Na vojsci?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: I naravno da je klijent koga ja zastupam bio pripadnik Vojne policije, zar ne?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: To je tačno.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Da li je vaša istraga otkrila da su postojala područja na Kosovu/Kosovë gde je bila organizovana obuka za pripadnike Vojne policije?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Ne mogu sada da se setim.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Ne možete da se setite. Ali mislim da možete da potvrdite da je bilo ljudi koji su u jednom trenutku počeli da nose crne uniforme. Da li je to tačno?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: To je tačno.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Da li je po vašem shvatanju kao što ja sugerišem gospodine Lehtinen bilo ljudi koji su nosili crne uniforme pre osnivanja Vojne policije? Da li se slažete?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: To je tačno.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: U prošlosti na Kosovu/Kosovë, u godinama pre 1998. godine, ja sugerišem da je veliki procenat stanovništva bio zatvaran od strane Srpskih vlasti. Mnogo ljudi je zatvarano, zar ne...

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Tačno.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: ...tokom godina? Reputacija Srpske policije i drugih struktura vlasti nije bila dobra među populacijom Albanaca na Kosovu/Kosovë, zar ne gospodine Lehtinen?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: To je tačno.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Oni su bili omraženi, mrzeli su ih i plašili su ih se u jednakoj meri. Da li je to tačno?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Tačno je.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: I sve do danas, Albanci sa Kosova/Kosovë reaguju na osobe u uniformama upravo pod uticajem tog iskustva iz sredine i kasnih osamdesetih godina. Da li se slažete ili ne? Ostavilo je traga, slažete se?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Da, složio bih se.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: U redu. Da predemo sada na temu Srba i Srpske mreže. Na osnovu vaše istrage, na osnovu vašeg rada i vašeg saznanja o situaciji iz 1998. godine, Srbi su se unfiltrirali u OVK, je li tako?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Ljudi srpske nacionalnosti? Da li me to pitate? Da li me pitate za osobe srpske nacionalnosti u OVK?

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Ljudi koje su Srpske vlasti ubacile u OVK kao svoje doušnike?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Ja nemam informacije da su se Srbi infiltrirali u OVK.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: A ko se infiltrirao u OVK? Da li imate saznanja o tome?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Ja sam čuo za Albance koji su dostavljali Srbima informacije.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: U redu. Kao doušnici?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: To je tačno.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Da li pravite razliku gospodine Lehtinen između doušnika i provokatora?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Barem u rečima, ali bi trebalo da mi objasnite na šta mislite?

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Možda bi doušnik bio onaj ko prenosi informacije, a provokator može da bude onaj koji izazove određeno ponašanje i onda prenosi informacije o tome osobi koja će to da prenese dalje. Da li me pratite?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Da li vam je poznato da su ovi drugi [provokatori] bili infiltrirani u OVK?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Da, da... čuo sam za takve slučajeve.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Srpske vlasti u vidu Miloševićevog režima su vodile jednu vrstu rata protiv OVK, zar ne?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: To je tačno.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Oni su ih smatrali pobunjenicima, revolucionarima, zar nisu?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Tačno je. Da.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Ratno ime. Da li mogu da vas pitam o tome?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Da li je bio slučaj gospodine Lehtinen iz vaših saznanja da je upotreba ratnog imena bio način na koji su se ljudi štitili u OVK? Da li me razumete?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Razumem vas. U mnogim slučajevima to je bila samozaštita za osobu koja ga je koristila.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Da. Postojao je strah ukoliko se sazna pravo ime pripadnika OVK i ako to stigne do pogrešnih osoba, da bi to bukvalno moglo da ima životne posledice za porodice tih lica. Postojao je taj strah, zar ne?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: To je tačno.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Dakle, mi nismo pogrešno protumačili ili razumeli upotrebu ratnog imena, zar ne? Ljudi nisu hteli da budu važni pa su zato koristili ta imena, nego su se na taj način štitili?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: U mnogim slučajevima da.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: U mnogim slučajevima. Da li sada mogu da pređem na drugu temu, a to je pristup svedocima i njihovi odgovori vama i vašim kolegama istražiteljima. Da li se slažete gospodine Lehtinen da ste se u najvećem delu tokom istrage bavili... mislim na civile... ljudima iz seoskih područja?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: To je tačno.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Ljudima sa sela?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Mislim da smo danas poslepodne čuli u vezi sa jednim dokumentom da se govorilo o krvnoj osveti. To je karakteristika albanskog društva, zar ne?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Tačno.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Mislim da je osoba na koju mislim... a vi možda znate o kome govorim, rekla: "Mora da su to izmislili zbog mene jer je postojala krvna osveta između mene i druge osobe." Da li se toga sećate?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Da, to može tako da se razume.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Pored toga što su se podmirivali stari računi i sprovodila krvna osveta, vi ste naišli gospodine Lehtinen na ljude koji su možda imali političke razloge za izmišljanje netačnih tvrdnji, zar ne?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Da. To bi moglo da se navede kao jedan od razloga.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Ja ga ne zastupam, ali to bi posebno moglo da se primeni u slučaju gospodina Fatmira Limaja koji je bio politički aktivan u to vreme, zar ne?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Tačno.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Vi ste to morali da uzmete u obzir kada ste obavljali svoju istragu, zar ne?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Tačno.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: A da li ste?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Reakcija Albanaca poticala je iz istih problema o kojima smo govorili pre par minuta – iz tretmana kojima su bili izloženi tokom godina od strane Srba. Da li je to predstavljalo problem – reakcija ljudi na istražitelje koji im kucaju na vrata?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: To je moglo da utiče na neki način, da.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Moglo je da utiče na neki način, da. To znači?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Možete li molim vas da ponovite pitanje, jer...

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Da. Da budemo precizni sa tim ako možemo. Pojave se ljudi pred vratima nekoga ko živi u seoskoj zajednici na Kosovu/Kosovë i kažu: "Mi smo iz MKTJ i mi istražujemo ratne zločine." Da li ste uzimali u obzir mogućnost da su ti ljudi mogli da se osećaju ugroženo zbog prisustva ljudi na koje su mogli da gledaju kao na još jedne policajce?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Da li su se neki od njih osećali ugroženo zbog prisustva policajaca?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: To je moguće, da.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Gospodine Lehtinen, da li ste vi razuverili bilo koga: "Ne bojte se, mi nećemo da budemo kao što su Srbi bili, mi ćemo da se ponašamo pristojno i da sa vama lepo razgovaramo." Da li ste im govorili to?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Ja nisam koristio takve reči.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Naravno da niste.

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Ali... u nekim prilikama ste mogli da uočite strah.

ADVOKAT TOPOLSKI – PITANJE: Da?

SVEDOK LEHTINEN – ODGOVOR: Tako je.

ADVOKAT TOPOLSKI: Časni Sude, želim da pređem na neka svedočenja koja nam je dao gospodin Lehtinen a za koja mislim da ne mogu da završim za tri minuta. Pitam se da li je...

SUDIJA PARKER: Klimanje glavom je dobro kao i namigivanje ili nešto slično gospodine Topolski u ove sate.

ADVOKAT TOPOLSKI: Mogu li da zamolim časni Sud da se sažali nad jednim advokatom u 19.00 časova u petak uveče?

SUDIJA PARKER: Ja mislim da to važi za sve nas. Prekidamo sada sa radom preko vikenda. Nastavićemo sa radom u ponedeljak u 9.00 časova.

Sednica završena 18.59 h.

Nastavlja se u ponedeljak, 22. novembra 2004. godine u 9.00. h.

